

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Martin Hrabák

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Podmínky pro sport dětí staršího školního věku v Plzni

Sport conditions in Pilsen for secondary school level children

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Doc. PhDr. Irena Slepíčková, CSc.

Zpracoval:

Martin Hrabák

PLZEŇ, květen 2008

Abstrakt

Název práce: Podmínky pro sport dětí staršího školního věku v Plzni

Cíle práce:

Cílem práce je zjistit aktuální stav prostorových podmínek pro sport dětí staršího školního věku v Plzni v místě bydliště spolu s nabídkou sportovních zařízení ve sledované lokalitě. Tyto výsledky následně porovnám s názory dětí na prostorové a materiální podmínky, které získám prostřednictvím dotazníkového šetření, popřípadě navrhnou opatření ke zlepšení daného stavu.

Metoda:

K získání dat byla aplikována metoda empirického kvantitativního výzkumu za použití standardizovaného dotazníku a strukturovaného rozhovoru. Data kvantitativního charakteru byla zpracována pomocí počítačového programu Microsoft Excel.

Výsledky:

Celkově můžeme podmínky pro sport dětí staršího školního věku v Plzni považovat za dobré a to především prostorové podmínky v místě bydliště a ekonomické zázemí plzeňských rodin, což také potvrdily svými názory i samotné děti. Rovněž i počet a stav sportovních zařízení nabízejících sportovní vyžití je odpovídající a to zvláště pro organizované formy sportu. Naopak podmínky pro bezplatný a volně přístupný neorganizovaný sport v Plzni za odpovídající považovat nemůžeme, neboť zde není dostatek takových sportovních zařízení, která by tyto nároky splňovala. Tuto situaci pomáhají řešit školní sportovní zařízení, která jsou v Plzni hojně využívána v době mimo vyučování a mají tak jistě nemalý podíl na tom, že většina dětí je s podmínkami pro sport v Plzni spokojena.

Klíčová slova: sport, sportovní zařízení, podmínky pro sport, dotazník, děti staršího školního věku, Plzeň

Abstract

Thesis: Sport conditions in Pilsen for secondary school level children

Object of work:

The goal of the thesis is to find out actual situation of sport space conditions for children of secondary school age level and whether the real facilities in studied locality of Pilsen are sufficient enough. These findings I will further compare with children's opinions on place and material conditions. This attitude information I intend to extract from questionnaire survey. Eventually I will propose proceedings to improve actual situation.

Method:

To obtain the mentioned data I applied empiric quantitative research through of use of standardized questionnaire and interview. Data of quantitative character were analyzed by PC program Microsoft Excel.

Results:

Generally we can consider sport conditions for secondary school level children in Pilsen as satisfactory, especially space conditions in locality of habitation and economical rear of Pilsen's families are on a solid level, this finding was also confirmed by children themselves. As well the number and situation of sport facilities offering sport self-realization is adequate to nowadays children's requirement, especially for organized forms of sport activities. On the other hand conditions for free of charge and free accessible unorganized sport in Pilsen we can not consider as satisfactory and demand reflecting for absence of such sport facilities that would fulfill children's calls. This situation is often solved by school sportgrounds that are usually used even in after school time, so in fact these are the facilities that have merit in general children's satisfaction with sport condition in Pilsen.

Key words: sport, sport facilities, sport conditions, questionnaire, secondary school children, Pilsen

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat Doc. PhDr. Ireně Slepíčkové, CSc. za odborné vedení během celého výzkumu a vypracování této diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat Mgr. Jiřímu Michalíkovi za poskytnutí cenných informací o sportu v Plzni a v neposlední řadě mé poděkování patří ředitelům škol, kteří mně umožnili na školách provést samotný výzkum.

„ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ“

Čestně prohlašuji, že jsem problematiku závěrečné práce řešil samostatně a že jsem údaje o převzatých a citovaných materiálech a názorech z odborné literatury uvedl na příslušných místech.

Martin Hrabák

OBSAH:

1. ÚVOD	8
2. TEORETICÁ ČÁST	10
2.1 Sport – vymezení pojmu	10
2.2 Formy sportu	12
2.3 Podpora forem sportu pro všechny	13
2.3.1. Organizované formy sportu pro všechny.....	14
2.3.2. Komerční tělovýchovné a sportovní aktivity.....	15
2.3.3. Neorganizovaná tělovýchova a sport.....	16
2.4. Legislativní podmínky pro rozvoj sportu v ČR	16
2.5. Děti a podmínky pro sport	17
2.5.1. Podmínky vnější.....	18
2.5.2. Podmínky vnitřní.....	21
2.6. Děti a pohyb	23
2.6.1. Vývojová období.....	23
2.6.2. Období staršího školního věku (11-15 let).....	24
3. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	28
3.1 Cíle práce	28
3.2 Úkoly práce	28
4. METODIKA VÝZKUMU	29
4.1 Metoda sběru dat	29
4.2 Metoda zpracování dat	29
4.3 Organizace výzkumu	30
5. VÝSLEDKOVÁ ČÁST	31
5.1. Charakteristika města Plzeň	31
5.1.1. Podpora sportu v Plzni.....	31
5.1.2. Sportovní zařízení v Plzni.....	32
5.2. Charakteristika sledovaných plzeňských městských obvodů, čtvrtí a škol	34
5.3. Charakteristika sledovaného souboru	40
5.4. Vyhodnocení dat	40
5.4.1. Prostorové podmínky pro sport v místě bydliště.....	41
5.4.2. Využitelnost školních sportovních zařízení v době mimo vyučování.....	43

5.4.3. Aktivně využívaná sportovní zařízení a formy zapojení ve sportu.....	45
5.4.4. Materiální podmínky pro sport.....	51
5.4.5. Sportovní aktivita rodičů.....	55
6. DISKUSE.....	56
7. ZÁVĚR.....	60
8. POUŽITÁ LITERATURA.....	62
9. PŘÍLOHY.....	65

1. ÚVOD

Pohybová aktivita a sport jsou jedním ze základních fenoménů lidského bytí a podílí se na všech složkách dění moderní společnosti. Člověk se již s vrozenou potřebou pohybu rodí a proto také pohyb představuje základní prvek sportovně pohybových aktivit, které nás provází v průběhu celého života a výrazně spoluvytváří a usměrňují vývoj lidského organismu. Je proto velmi důležité, aby se pohybové aktivity začaly rozvíjet co nejdříve. Děti by si měly vytvářet návyk na pravidelnou pohybovou aktivitu zaměřenou na uspokojování potřeby pohybu. Jeho vědomé a příjemné prožívání se pak stává součástí denního režimu i ve středním a vyšším věku a odměňuje zúčastněné zdravím a možnostmi vést pestřejší a plnohodnotnější život. V opačném případě nedostatek pohybové aktivity je považován za jeden z nejdůležitějších činitelů životního stylu ve vztahu k některým rizikovým faktorům současného způsobu života.

Na zapojení dětí do pohybových aktivit má vliv mnoho faktorů ať už vnitřních nebo vnějších. Jedním z nejdůležitějších je bezesporu rodina, která má klíčovou roli na tom, jak děti sport vnímají a jaký si k němu vypěstují vztah. Stejně tak je důležité i ekonomické zázemí rodin, které se výrazně podílí na tom, do jaké míry se děti sportu věnují. Mnohdy jistě dětem nechybí chuť a motivace, ale z finančních důvodů si sport nemohou dovolit. Je proto důležité, aby se město snažilo vytvořit pro děti takové podmínky, které by umožnily sportovat všem bez rozdílu.

O městě Plzni se všeobecně říká, že je to město s dlouholetou sportovní tradicí, dobrým ekonomickým zázemím a velkou podporou sportu. Proto bude jistě zajímavé, jaké výsledky přinese samotný průzkum. Většina současných průzkumů naznačuje, že stále více dětí tráví svůj volný čas sledováním televize, hraním her na počítači nebo jinou bezduchou činností. Ke zjištění těchto průzkumů se určitě přikláním, i když jsem já osobně zažil zcela jiné dětství. Ještě si živě pamatuji, jak jsem každý den po škole praštil s taškou a do večera jsem s kamarády hrál za domem fotbal nebo hokej. To dnes již bohužel neplatí a většina hřišť zeje prázdnotou. Stále více ale můžeme vidět partičky dospívajících dětí, jak vysedávají za domy a nic nedělají. To jistě není dobrý stav a je třeba se ptát čím to je. Mají snad děti málo příležitostí ke sportu? Mají ke sportování dostatek sportovišť? Mají dostatečné materiální zázemí ke sportování? Nebo je to snad vina špatného vztahu ke sportu, který převzaly od svých rodičů? To jsou jistě zajímavé otázky, na které by bylo dobré znát odpověď.

To jsou nakonec ty důvody, které mě vedly k tomu, abych se pokusil zjistit skutečný stav podmínek pro sport v Plzni a mohl je porovnat s tím, jak daný problém vnímají samotné děti.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Sport – vymezení pojmu

Sport se v dnešní době stal úžasným fenoménem, který zasahuje do všech oblastí lidské společnosti. Sport pomáhá rozvíjet člověka jak po stránce fyzické tak i duševní. Sportem si můžeme udržovat dobrou fyzickou kondici a posilovat zdraví, ale také můžeme sport využít jako ideální prostředek k odreagování od každodenních starostí. S rozvojem sportu a jeho rostoucím významem v dnešní přetechnizované době se tak postupně sport stává pro mnoho lidí součástí jejich životního stylu.

Také M. Choutka (1988) o sportu mluví jako o společenském fenoménu, který svou podstatou, postavením a vlivem působí na stále širší vrstvy obyvatel. Vrcholné události soustřeďují na sebe zájem nejen příznivců sportu, ale i představitelů státu, politiků, vědců, umělců ale také řady organizací, hnutí, institucí všeho druhu bez rozdílu ideologického, filosofického či náboženského vyznání. Popularita sportu ve světě neustále narůstá a trendy jeho rozvoje dokumentují, že lidé sport potřebují, že v něm nacházejí stále více uspokojování svých potřeb a zájmů, ať už jde o jedince, celé sociální skupiny či o společnost jako celek. Odtud také vyplývá i stále rostoucí společenská autorita sportu, jeho přínos v sociálním a kulturním životě společnosti.

Samotný původ slova sport pochází z latinského „disportae“, které znamená bavit se, trávit příjemně volný čas. Ve 14. století se začalo užívat v anglo-francouzštině pojmu „disport“, který označuje zábavu, uvolnění, věci nevážné povahy.

V 17. stol. to byl J. A. Komenský, který nehovořil o sportu, ale o „hře“, která ovšem nese prvky současného chápání sportu a to především soutěživost, volnost a svobodu pohybového projevu, pravidla a řád hry, snadnost učení se hře a vymezení časového trvání.

Sport byl ve své podstatě vždy pouze hrou, zábavou, tedy činností pěstovanou ve volném čase. Postupně se však vyvinul v uvědomělé jednání, které v rámci mimopracovní sféry přerostlo v typicky společenskou činnost, která je schopná nejen vytvářet, ale i zprostředkovat přenos hodnot sportu nejširší veřejnosti (M. Choutka, 1988).

Definice popisujících sport z různých náhledů existuje celá řada. Zajímavou časovou posloupnost definic sportu uvádí Irena Durdová (Sociálně-ekonomické aspekty sportu, 2004). K charakteristice sportu uvádí:

Fiala (1961) definoval sport jako „pohybovou hru, zábavu původně rekreačního charakteru provozovanou na čerstvém vzduchu za účelem zdravotním, výchovným, soutěžním, závodním.“

Titl (1963) chápe sport jako „formu tělesné výchovy, jejímiž specifickými rysy jsou snaha po dosažení maximálního výkonu, specializace, soutěžení, závodění, trénink.“

Choutka (1973) uvádí, že : „sport znamená jednak aktivní činnost sportovců, provádění tělesných cvičení, ale také soutěžení, patří sem významné sportovní podniky s charakterem kulturních událostí,...součástí sportu jsou diváci a patří sem také určité instituce, které organizují a řídí sportovní odvětví.“

Dvořáček (1980) rozumí sportem všechny tréninkové a závodní aktivity, Linhart (1986) uvádí definici sportu, která je založena na úrovni sportovních soutěží a definuje sport vrcholový, výkonnostní a rekreační.

Encyklopedie tělesné kultury (1988) uvádí, že „sport je součástí tělesné kultury, jejíž obsah tvoří pravidly přesně vymezené činnosti osvojené v tréninkovém procesu a předváděné v soutěžích. Významným znakem sportu je organizované soutěžení vyznačující se snahou po co největším výkonu,...aktivní pěstování sportu ovlivňuje tělesný, psychický a sociální rozvoj jedince.“

Širší pojetí „sportu“ zdůrazňuje prvky organizovanosti, motivace, soutěživosti, volných vlastností technického či intelektuálního charakteru, prvky zdůvodňující emoce a prožitkovost. V tomto duchu definuje sport Choutková (1995) : sport je spontánní zájmovou činností, která poskytuje radost a osvěžení, je významným zdrojem tělesného a duševního rozvoje jedince a jeho seberealizace, a současně je významným prostředkem zdravotní a sociální prevence.

Evropská charta sportu (1992) obsahuje definici sportu, která prosazuje základní koncepci sportu – totiž jeho přístupnost všem bez rozdílu. V intencích Evropské charty sportu se sportem rozumí : všechny formy tělesné činnosti, které, ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“

2.2. Formy sportu

Sport je svojí mnohostranností, šíří a přístupností přitažlivý především pro ty, kteří preferují aktivní způsob života. Nabízí příležitost k uspokojení svých osobních ambicí pro sportovce všech věkových kategorií na nejrůznější výkonnostní úrovni. Každý sportovec má možnost zapojit se do takové sportovní aktivity, která mu nejvíce vyhovuje a která nejvíce odpovídá jeho fyziologickým, psychickým a materiálním možnostem. U samotných dětí jsou samozřejmě tyto možnosti přímo ovlivňovány socioekonomickým statusem rodiny. Vztah rodičů ke sportu stejně jako ekonomické zázemí rodiny spolurozhodují o tom, do jaké míry se mohou děti do sportu zapojit. Rodiče jsou také prvními učiteli a vzory dětí. Každý jistě udělal své první krůčky na ledě nebo první plavecké tempo pod bedlivým dozorem svých rodičů.

Formy sportu můžeme rozdělit podle stupně jejich organizovanosti (Hrčka a Drdácká,1992) na:

Organizované formy sportu: pro tuto formu sportu je charakteristická pravidelnost a soustavnost cvičení, které vede učitel, trenér nebo instruktor, který je odborně vyškolen.

Neorganizované formy sportu: patří sem všechny pohybové aktivity, které jsou charakteristické nepravidelností cvičení v rámci možností každého jednotlivce bez odborného vedení.

Částečně organizované formy sportu: do této skupiny patří především nepravidelně konané akce a turnaje, které jsou řízeny organizátorem akce, ale nevyžadují pravidelnou přípravu.

V předškolním věku se děti setkávají nejdříve s neorganizovanou formou sportu. Neorganizovaná forma u nic představuje především spontánní pohybové aktivity a různé druhy her. Pro jejich budoucí vývoj a vztah ke sportu je nesmírně důležité tyto pohybové

aktivitu všemožně podporovat a utvářet tak pozitivní vztah dětí ke sportu. S nástupem dětí do školy se poprvé setkávají s organizovanou formou sportu v podobě sportovních aktivit v hodinách tělesné výchovy. Doma byly děti zvyklé, že se vše točí kolem nich. Po příchodu do školy se stávají jedněmi z mnoha a musí se navíc podřídít pravidlům a řádu školy, což je pro mnohé z nich velmi těžké. Zde přejímá hlavní díl odpovědnosti učitel, který by se měl snažit dále zlepšovat a upevňovat pozici sportu v životě dětí tím, že je povede k pravidelnému a soustavnému cvičení. V tomto věku se také začíná mnoho dětí věnovat organizované sportovní činnosti v některém ze sportovních klubů. Možnosti takto se zapojit do pohybové aktivity mohou být ale ovlivněny např. dostupností a nabídkou sportovních klubů nebo třeba finanční stránkou. Pro mnoho dětí tak zůstávají nedostupné dnes velmi populární a atraktivní sporty jako jsou tenis nebo lední hokej. Snahou dnešní moderní společnosti by mělo být zajistit stejné podmínky sportu pro všechny bez rozdílu. Snaha o vytvoření takových podmínek není něčím zcela novým a neznámým. Poprvé se pojem spor pro všechny objevil na konci šedesátých let minulého století. Pod tento termín spadají všechny pohybové aktivity, které jsou přístupné co nejširšímu okruhu lidí bez rozdílu věku, pohlaví nebo speciálních předpokladů. Sport pro všechny představuje takový způsob pohybové aktivity, jež neusiluje o dosažení vysokého výkonu, ale která má přispět k regeneraci tělesných a duševních sil, působit preventivně ve smyslu upevnění zdraví, zvýšení tělesné kondice a prožití příjemných prožitků. K tomuto účelu se využívá nejen sportu rekreačního mezi který spadají neorganizované i organizované soutěže typu Velké kunratické nebo Jizerské padesátky, ale rovněž i speciálně účelově vytvořených akcí typu Pohybem ke zdraví nebo Fit rodina.

Různými formami podpory sportu pro všechny se zabývá také dokument z Usnesení vlády č. 17 ze dne 5. ledna 2000 – Národní program rozvoje sportu pro všechny v České republice, jehož cílem je postupně změnit společenské i materiální podmínky ve prospěch celoživotního aktivního využívání účinných a bezpečných forem sportu nepoškozujících životní prostředí pro co největší počet občanů. Dokument hovoří o podpoře forem sportu pro všechny takto:

2.3. Podpora forem sportu pro všechny

Tato forma sportu představuje určitě největší potenciál v možnostech sportovního vyžití nejširších mas obyvatelstva. Proto by také měla být podpora sportu pro všechny jedním z hlavních cílů nejen na celorepublikové úrovni, ale především na regionální potažmo na komunální úrovni. Sport pro všechny můžeme rozdělit na:

2.3.1. Organizované formy sportu pro všechny

Organizované formy sportu pro všechny jsou považovány vzhledem k odbornému vedení, pravidelnosti a soustavnosti za neúčinnější. Jedná se především o tělovýchovné a sportovní aktivity na školách i v tělovýchovných a sportovních občanských sdruženích, které jsou doplněny nabídkou komerčních aktivit a podnikatelských subjektů. Důležité je jejich komplexní působení, zejména u mládeže, pro kterou se považuje v rámci režimu organizovaných i neorganizovaných aktivit za optimální 8-10 hodin tělovýchovy a sportu týdně.

a) Tělovýchovné a sportovní aktivity na školách

Vedle rodiny jsou školy rozhodující pro výchovu a vzdělání mladé generace. Mají, byť ne vždy na optimální úrovni, k dispozici vlastní nebo pronajatá sportovní zařízení, jsou vybaveny náčiním a disponují významným potenciálem vysokoškolsky vzdělaných tělovýchovných pedagogů. Škola je přirozeným, v menších městech často jediným centrem kulturního a sportovního života.

Povinná školní tělesná výchova sehrává při utváření pohybového režimu dětí a mládeže nezastupitelnou úlohu. Podle stanoviska České kinantropologické společnosti a závěrů výzkumných prací je základní a neúčinnější výchovnou formou působení na celou populaci dětí a mládeže. V počtu hodin povinné tělesné výchovy na školách se ČR pohybuje v minimální úrovni Evropské unie. Přitom 2-3 hodiny povinné tělesné výchovy týdně jsou pro biologický rozvoj mladého organismu stále nedostačující.

b) Občanská sdružení v tělovýchově a sportu

Sportovní a tělovýchovné organizace mají v českých zemích dlouholetou tradici. V současnosti jsou vedle škol nejvýznamnější součástí tělovýchovného systému nejen v oblasti vrcholového sportu, ale i sportu pro všechny. Sdružují celkem 2,200.000 členů, jejichž činnost zabezpečují desetitisíce dobrovolných pracovníků. V menších městech jsou často jedinou formou občanských sdružení. Tělovýchovná a sportovní zařízení udržují převážně svépomocí prostřednictvím členské základny.

Spolková tělovýchova a sport významně podporuje aktivitu, spolupráci, toleranci a sociální integraci občanů včetně minoritních sociálních skupin. Je vnímána jako specifická součást naší národní kultury. Princip dobrovolnosti, uplatňovaný zejména v základních sportovních soutěžích a dalších oblastech sportu pro všechny, výrazně snižuje soukromé i veřejné náklady

na tuto činnost. Vzhledem k tomu, že někteří občané jsou členy více tělovýchovných sdružení lze usuzovat, že tato forma činnosti zasahuje 15-20 % populace.

Bohužel ne všechny základní články občanských sdružení jsou schopny uspokojit zájmy mládeže o základní sportovní soutěže a nabídnout veřejnosti dostatečně pestrý program, který by umožnil účast i méně talentovaným lidem trpícím nadváhou či zdravotně oslabeným. Všem, kteří netouží soutěžit, ale kteří ve cvičení hledají především posílení zdraví a kondice, zábavu i možnost sociálního kontaktu. Hlavními příčinami tohoto stavu jsou především stoupající provozní náklady, které nelze pokrýt z vlastních zdrojů základních článků tělovýchovných a sportovních organizací. Občanská sdružení, která nemají vlastní zařízení a musí platit tržní ceny nájmem ve školních zařízeních, nebo jiným organizacím, mají stejné ekonomické problémy. Další zvyšování členských příspěvků, vstupného či kursového by způsobilo nedostupnost většiny aktivit pro sociálně slabší část populace, především děti a mládež a následnou ztrátu způsobenou nízkým využitím objektů. Získat pro sport pro všechny podporu sponzorů je v současnosti téměř nemožné. Starosti spojené s ekonomickým zabezpečením provozu a správou tělovýchovných a sportovních zařízení omezují možnost činovníků řešit vedle přípravy sportovních oddílů i rozvoj sportu pro všechny. Současně v důsledku existenčních starostí i nových možností seberealizace v práci i podnikání klesá zájem členů občanských sdružení o dobrovolnou cvičitelskou, trenérskou a činovníckou práci, jejíž prestiž je zejména v oblasti sportu pro všechny v naší společnosti nízká a má klesající tendenci.

2.3.2. Komerční tělovýchovné a sportovní aktivity

Komerční tělovýchovné a sportovní aktivity podnikatelských subjektů jsou vhodným, v našich podmínkách relativně novým, doplňkem činnosti tělovýchovných a sportovních spolků. Patří k nim především fitcentra a wellnes kluby, sportovní centra přístupná za úplatu, cestovní ruch se sportovním programem, lanovky, vleky a bazény. Vzhledem k poměrně značným nákladům účastníků ovlivňují pravidelné komerční aktivity jen 2-3 % populace.

Úroveň řízení tělovýchovného procesu při komerčních aktivitách je velmi různá, od vysoké až po nulovou. Podíl na tomto stavu mělo současné znění živnostenského zákona, podle něhož patřilo podnikání v tělovýchově a sportu mezi živnosti ohlašovací. Pro jejich provozování se nevyžadovala žádná kvalifikace, což mohlo ohrozit zdraví i životy (např.: potápění, horolezectví, rafting) účastníků. Tento stav odporoval Evropské chartě sportu.

2.3.3. Neorganizovaná tělovýchova a sport

Z různých sociologických výzkumů vyplývá, že přibližně 80 % naší populace s výjimkou školní mládeže a studentů vysokých škol, má z různých důvodů zájem a možnost provozovat tělovýchovu a sport pouze neorganizovaně, nebo při veřejně přístupných akcích, které pořádají některá občanská sdružení. Veřejně přístupných akcí je však, kromě turistických pochodů, poměrně málo. Proto jde převážně o aktivity, které si jedinci, rodina či zájmová skupina v daných podmínkách zajišťují sami.

Ačkoliv jde o činnost převážně nepravidelnou, není možné ji podceňovat. Dnešní způsob přeorganizovaného života vede k tomu, že část populace preferuje právě tuto volnou formu aktivního sportování a cvičení, která ji v ničem neomezuje. Lze soudit, že právě neorganizovaná kondiční rekreační činnost je největším potenciálem dalšího rozvoje pohybové aktivity zejména u dospělé populace. Je zřejmé, že při stávající kapacitě tělovýchovných zařízení nelze v oblasti sportu pro všechny zajistit optimální frekvenci přiměřené intenzivní zátěže (3x - 4x týdně) pouze pomocí organizovaných forem, ale jen jejich kombinací s částečně organizovanými a neorganizovanými aktivitami.

Podmínky pro spontánní tělovýchovné a sportovní aktivity v České republice jsou zvláště v městských aglomeracích velmi špatné. Kromě kritického nedostatku veřejně přístupných hřišť je to absence celoročních programů individuálních aktivit, které jsou zcela běžně dostupné ve vyspělých státech. Například v současné době významně zaostává budování cyklistických stezek, což neodpovídá zájmu o cykloturistiku, která zažívá nebyvalý rozmach.

2.4. Legislativní podmínky pro rozvoj sportu v ČR

Sport a jeho další rozvoj se nemůže obejít bez existence legislativních norem, které se přímo či nepřímo dotýkají oblasti sportu a zabývají se např. přerozdělováním peněz a dotacemi ve sportu nebo organizační strukturou. Po politických změnách v roce 1989 došlo v letech 1990 – 1992 ke zrušení zákona č. 68/1956 Sb. o organizaci tělesné výchovy a to vedlo k rozpadu jednotné tělovýchovné organizace a k restrukturalizaci spolkové sféry. Jediným dokumentem, ze kterého se dalo vycházet byla Evropská charta sportu, která však samotná bez dalších zákonných norem nemohla pro rozvoj sportu u nás stačit. V letech 1993 – 1998 došlo ke stabilizaci a uspořádání spolkové sféry a ke stabilizaci zajištění sportu na úrovni státu. Stále však chyběly zákonné normy, které by upravovaly oblast sportu. V roce 1999 byla přijata Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice a v roce

2000 Národní program rozvoje sportu pro všechny v České republice, které nakonec vyústily ke vzniku a přijetí zákona o sportu č. 115/2001 Sb. ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005 Sb., který vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu (plný text je k dispozici na stránce <http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpore-sportu>)

Paragrafy 5 a 6 tohoto zákona dále vymezují úkoly krajů a obcí.

§ 5 Kraje ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport a to zejména:

- a) zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- b) zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení,
- c) zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu

§ 6 Obce ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména:

- a) zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- b) zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení a poskytují je pro sportovní činnost občanů,
- c) kontrolují účelné využívání svých sportovních zařízení,
- d) zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu

Dalšími zákony zasahujícími do oblasti sportu jsou zákon o obcích č. 128/2000 Sb. (obecní zřízení), Zákon o krajích č. 129/2000 Sb. (krajské zřízení) a Zákon o sdružování občanů č. 83/1990 Sb.

2.5. Děti a podmínky pro sport

Faktorů ovlivňujících zapojení do sportu a pohybových aktivit existuje celá řada. U dětí můžeme s jistotou říci, že nejdůležitějším činitelem, který hraje primární roli při utváření vztahu a postoje ke sportu a zapojení v něm, je bezesporu rodina. Rodiče nás vedou již od našich prvních dětských krůčků a jsou nám nablízku i při našich prvních „sportovních pokusech“, když děti hází kamínky do vody nebo se pokouší o svá první plavecká tempa ve

vodě. Rodiče jsou také našimi prvními vzory, které se snažíme za každou cenu napodobit. Je proto zcela zásadní, jaký vztah ke sportu mají rodiče samotní, neboť ti potom své názory a postoje předávají svým dětem a motivují děti k rozvíjení pohybové aktivity. Motivace je u dětí také velmi důležitá a její ztráta nebo nízká hladina bývá často rozhodujícím činitelem způsobujícím ztrátu zájmu o sport. Děti může v jejich zájmu o sport limitovat také dostupnost a nabídka sportovních zařízení, která mnohdy není na odpovídající úrovni. Děti potom za sportem musejí dojíždět, což pro ně představuje další finanční náklady a zbytečnou ztrátu času, který by mohly věnovat pohybovým aktivitám. V případě nabídky a dostupnosti sportovních zařízení budou jistě zvýhodněny děti bydlící ve větších městech. Pro mnoho dětí budou rozhodujícím faktorem materiální podmínky, které jim nabízí jejich rodina. Mnoho rodičů by jistě chtělo, aby se jejich děti věnovaly sportu, který je baví, ale neumožňuje jim to jejich finanční situace. Takové děti jsou potom víceméně odkázány pouze na nabídku volně přístupných sportovních zařízení a na prostorové podmínky pro sport v místě bydliště, které ovšem bývají velmi rozdílné.

I. Slepíčková (2004) uvádí, že: „Zapojení jedince do pohybových aktivit ovlivňuje mnoho faktorů, které tvoří složitý komplex podmínek. Mají vliv na to, že situace je v různých zemích, regionech i lokalitách rozdílná a to často velmi výrazně. Proto je nutné položit si otázku, co dělat pro to, aby se sport stal součástí života co největšího počtu lidí a mohl tak působit ve směru zlepšování jejich kvality života.“

Podmínky pro sport můžeme rozdělit na podmínky vnější a vnitřní.

2.5.1. Podmínky vnější

I. Slepíčková (2004) podmínky vnější dále dělí na: a) znalost sportu, b) postoj ke sportu, c) motivaci, d) kontakt se sporty, e) příležitost, f) sociální image sportu, g) přístup k tělovýchovným zařízením, h) volný čas, ch) náklady na sport. Jedná se v podstatě o vlivy v celospolečenském kontextu, které působí na znalosti, chování a jednání lidí. Pokud nastane vhodná kombinace vnějších faktorů, jedinec se zapojí do sportu nebo ve sportování dále pokračuje. V opačném případě se zařadí mezi nespportující populaci.

a) Znalost sportu

Člověk dělá rád většinou hlavně to, co zná a co umí. Proto je důležité, aby měl základní znalosti o sportu. Aby např. věděl, že existuje určitá sportovní disciplína, chápal její podstatu a znal princip pravidel, která pro její provádění platí. Pokud zvládá na slušné úrovni i potřebné dovednosti, narůstá pravděpodobnost, že si sport vybere.

b) Postoj ke sportu

Na postoj lze usuzovat z názorů lidí na sport. V převážné míře přisuzují sportu pozitivní hodnoty. Avšak pozitivní postoj je u mnohých z nich v rozporu s realitou, neboť se sportu aktivně nevěnují. Skutečnost tak ukazuje, že ani z kladného postoje jednoznačně nevyplývá aktivní zapojení. Postoje lidí je v tomto smyslu nutné ovlivňovat. Je nutné jim prezentovat sport jako hodnotu, již si společnost váží.

c) Motivace

Je jedním z faktorů majících vliv na tom, zda jedinec má zájem o aktivní pohyb a sport a zda se tyto činnosti stanou trvalou součástí jeho života. V nejobecnější rovině existují motivy vnitřní a vnější. Vnitřní motivy souvisejí s lidskými potřebami. Potřeba pohybu je typická pro zdravé dítě. Děti a mladí lidé mají výraznou potřebu sociálního kontaktu. Směrem k dospělosti přitahuje mnoho jedinců motiv výkonu. Dosažení dobrého výkonu se sportovní činnosti, zlepšení výkonnosti může dokonce kompenzovat případné pocity neúspěchu z osobního či pracovního života. Vnější motivy vycházejí z okolí jedince. U dětské populace je to v první řadě zájem rodičů a jejich aktivní péče o pohyb a sport svých dětí v podobě nabídky či příkazu, jimž děti dobrovolně nebo také nedobrovolně podrobují. Ve školním prostředí motivuje ke sportu především učitel a jedním z prostředků je i hodnocení a klasifikace tělesné výchovy. Výraznou měrou u staršího školního věku a u dospívajících působí sdělovací prostředky, které prezentují slavné osobnosti jako vzory. Vzorem pro nápodobu nemusí být jen slavná osobnost. Může jím být i respektovaný kamarád či vrstevník.

d) Kontakt se sportem

Stejně jako pro motivaci, tak i pro kontakt se sportem je důležité prostředí sportu, jeho organizace a řízení na všech úrovních. Je zapotřebí mít odborníky, kteří vědí, jak s lidmi pracovat a co jim nabídnout. Program, činnost musí být pro jedince adekvátní a zajímavá. Stejně důležité je i pedagogické vedení či blízké sociální prostředí, v němž se vše odehrává. Cvičitelka aerobiku s dobrým renomé přitáhne další zájemce o cvičení, špatná mnohé naopak

odradí. Účast v neorganizovaném sportu je v tomto smyslu ovlivněna tím, zda jedinec má blízkou osobu či osoby, které jej ve sportování podpoří. Musí dojít tedy k situaci, kdy kontakt se sportem přinese jedinci příjemné pocity.

e) Příležitost

Jedná se o to, že musí existovat možnost či nabídka činnosti, o níž má jedinec zájem. V praxi to znamená, že sportovní klub má dostatek volných míst pro zájemce o daný sport a neodmítne je, že počasí umožní provádět danou činnost. Mít příležitost znamená pro mnoho lidí i to, zda mají partnera či skupinu lidí stejného zájmu, s nimiž se vybranému sportu mohou věnovat. Důležitou roli zde hraje propagace a publicita, které poskytují potřebné informace. Vydávají se informační bulletiny, propagační materiály, sportovní kluby vypisují svou nabídku tělovýchovných zařízení, informace publikují i sdělovací prostředky. Využít lze velmi vhodně i sportovně zábavných akcí pro veřejnost.

f) Sociální image sportu

Image sportu výrazně ovlivňuje účast v něm. Zájem o konkrétní sport závisí do značné míry na jeho atraktivnosti nebo módnosti. Mezi dospělou veřejností i dětmi se vedle tradice často odvíjí od úspěchu, slávy, vysokých finančních zisků osobností sportovního nebo i kulturního světa (tenis, fotbal, karate). Sporty, které tyto hodnoty nenabízejí, ztrácejí pro mnoho lidí na přitažlivosti a mohou upadnout až v zapomnění. V obecné rovině představuje image náhled na sport či jeho postavení ve společnosti. Vysoká prestiž sportu ve společnosti je podmíněna dobrou podporou a propagací. Tam, kde je sport prezentován jako důležitá hodnota, jako norma životního stylu, nalézáme mnohem vyšší účast než tam, kde podpora a propagace nefungují.

g) Přístup k zařízením

Dostupnost sportovních zařízení je důležitou podmínkou účasti ve sportu. Neexistenci vhodných zařízení uvádějí potenciální sportovci jako hlavní vnější překážku svého sportování. Stejně tak je omezuje velká vzdálenost míst, kde mohou sportovat. Nemusí se jednat pouze o tělovýchovná zařízení, ale může jít i o vhodné přírodní prostředí. Když např. nastane příznivá zima a zamrznou přírodní vodní plochy, objeví se znenadání na ledě stovky bruslařů téměř všech věkových kategorií. V tu chvíli se sportu daří i uprostřed velkoměsta.

h) Volný čas

Společnost vymezuje obecný podíl volného času na životě lidí tím, že zákonem určuje délku pracovní doby. Ovlivňuje však také kvalitu volného času a vytváří normu pro jeho trávení. Tato norma je nepsaná, vyplývá z historického a kulturního vývoje. Je velmi úzce spojena s hodnotami, které jsou ve společnosti obecně uznávané a přijímané. Jestliže má sport vysokou prestiž a je považován za nedílnou součást správného vývoje společnosti, pak se dá očekávat vysoké zapojení občanů do aktivního sportování. V opačném případě nezaujímá sport v celospolečenském kontextu důležitou pozici a lidé nejsou z vnějšku stimulováni k jeho aktivnímu provádění.

Ch) Náklady na sport

Vyjadřují, co sportování stojí a nakolik je finančně dostupné. Finanční zabezpečení sportu neznamená jen přímé financování činnosti jedince nebo dobrovolných sdružení. Spočívá také ve vytváření vhodného finančního a legislativního prostředí. S tím souvisí finanční dostupnost sportovního vybavení, financování provozu a údržby tělovýchovných zařízení, možnosti dopravy apod. Sport musí stát tolik či jinak řečeno jeho „cena“ musí být taková, aby si ho mohlo „dovolit“ co nejvíce lidí.

2.5.2. Podmínky vnitřní

Vnitřní podmínky vytváří vlastně souhrn osobních podmínek jedince a rozhodují o tom, jakým způsobem se daný jedinec do sportu zapojí. Vnitřní podmínky můžeme dále rozdělit na: a) věk, b) pohlaví, c) rodina, d) zájem, e) volný čas, f) finanční situaci, g) zdravotní stav.

a) Věk

Pro zapojení dětí do pohybových aktivit hraje věk velmi důležitou roli. Člověku je vlastní potřeba pohybu a proto je velmi žádoucí začít rozvíjet tyto aktivity co nejdříve a tím si vytvořit trvalý kladný vztah ke sportu. Rovněž je důležitá věková skladba dětí v místě bydliště, neboť v případě, že nebude mít ve svém okolí podobně staré děti tak hrozí, že nebude mít chuť a příležitost sport provozovat.

b) Pohlaví

V podstatě již od dětství mají chlapani a dívky zájem o jiné druhy sportů a rovněž tyto sporty provozují z jiných důvodů. Chlapanům jde především o vzájemné soupeření, zaměřují

se na dosažení co nejlepšího výkonu. Dívky naopak dávají přednost radosti z pohybu. Stále existují spíše mužské nebo ženské sporty, ale přesto se dnes již nedá říci, že by byly pro druhé pohlaví tabu. Rozdíly se neustále zmenšují a především ženy se zapojují do kdysi ryze mužských sportů jako byl dříve hokej či fotbal. Dnešní doba poskytuje rovnocenné možnosti ženám i mužům.

c) Rodina

Rodina je základní a nejdůležitější faktor, který zapojení do pohybových aktivit ovlivňuje. První zkušenosti se sportovními aktivitami mají malé děti právě na půdě rodiny. Jsou to rodiče, kdo jako první učí své děti házet kamínky do vody, kdo je učí v zimě na rybníku bruslit nebo v létě plavat. Je nezpochybnitelné, že to jsou právě rodiče a jejich vztah ke sportu, který je rozhodující pro další směřování jejich dětí.

d) Zájem

Zájem dětí úzce souvisí s rodinou. Ta by měla zájem dětí o sport začít rozvíjet co nejdříve a přispět tak k tomu, aby si dítě ke sportu vypěstovalo kladný vztah. V případě, že dítě o sport nemá zájem je velká pravděpodobnost, že k němu nenajde vztah po zbytek svého života a stejný nezájem předá v budoucnu i svým dětem.

e) Volný čas

Volný čas představuje zcela nezbytnou podmínku k tomu, abychom mohli sport vůbec provozovat. Můžeme říci, že se stoupající životní úroveň stoupá i podíl volného času oproti dobám minulým. Samozřejmě existuje i nemalý počet těch, kteří tráví až příliš mnoho hodin v zaměstnání na úkor svého volného času. Také děti mají své povinnosti ať už ve škole nebo doma, ale i přesto většinou mají dostatek volného času, který jim v případě jejich zájmu umožňuje zapojit se do pohybových aktivit.

f) Finanční situace

Finanční situace je také velmi důležitým faktorem při provozování pohybových aktivit. Děti z rodin s nízkými příjmy nemají zpravidla stejné příležitosti jako děti z rodin bohatých. Finanční zdroje zásadně ovlivňují druh a frekvenci sportovních činností jedince.

g) Zdravotní stav

Zdravotní stav hraje důležitou roli při výběru sportu a frekvenci a způsobu jeho provozování. Dnešní doba nabízí sportovní vyžití i pro osoby s nejrůznějšími zdravotními postiženími a přispívá tak ke zlepšení zdraví a kvality života takto postižených jedinců.

2.6. Děti a pohyb

Dětský věk představuje v životě člověka bezstarostné období, které je charakteristické hravostí a schopností učit se novým věcem. Důležitým předpokladem pro správný a harmonický vývoj dítěte je dostatek pohybové aktivity. I přestože se člověk s již s přirozenou potřebou pohybu rodí, je nesmírně důležité, aby tato potřeba byla dále rozvíjena a podporována již od ranné fáze vývoje dítěte. Výchova by měla směřovat k vytvoření trvalého a pozitivního vztahu dětí ke sportu a k pravidelnému provozování pohybových aktivit, které mohou později v období dospívání a dospělosti dále rozvíjet a následně je předávat svým dětem. Úloha rodiče při utváření vztahu dítěte ke sportu totiž hraje zásadní a rozhodující roli. Dětský věk můžeme v životě člověka označit jako rozhodující vývojové období ve smyslu utváření pozitivního vztahu k pohybovým aktivitám.

2.6.1. Vývojové období

Člověk v průběhu života prochází několika výrazně odlišnými obdobími. Podle biologických, sociálních a psychologických změn je rozlišujeme na prenatální období, ranné dětství, předškolní období, mladší a střední školní věk, starší školní věk, adolescenci, dospělost a stáří (Příhoda, 1974).

Periodizace vývoje podle V. Příhody (1974)

1. Období prenatální

Zárodečné a embryonální (0 - 3 měsíce)

Fetální období (4 - 8 měsíců)

Prenatální období v užším slova smyslu (8 - 10 měsíců)

2. První dětství

Období nemluvněte (narození – 1 rok)

natální (asi 10 dnů)

novorozenecké (do 60 dnů)

kojenecké (2 – 12 měsíců)

Období batolete (1 – 3 roky)

mladší batole (1 – 2 roky)

starší batole (2 – 3 roky)

3. Druhé dětství (3 – 11 let)

předškolní věk (3 – 6 let)

mladší školní věk, prepubescence (6 – 11 let)

4. Pubescence (11/12 – 15/16 let)

5. Období mladosti, hebetické

adolescence (15 – 20 let)

mecitma (20 – 30 let)

6. Období životní stabilizace a vyvrcholení (30 – 45 let)

7. Střední věk, intervium (45 – 60 let)

8. Stáří, senium (nad 60 let)

senescence (60 – 75 let)

kmetství (75 – 90 let)

patriarchum (nad 90 let)

Musíme si ovšem uvědomit, že každá klasifikace vývojových etap představuje určité zjednodušení. Pro každou vývojovou etapu je charakteristické určité chování. To ovšem neznamená, že se popisovaným způsobem bude chovat každý jedinec. Dnes je zcela běžné, že děti dosahují každé z etap o něco dříve nebo naopak o něco později. Potom mluvíme o akceleraci nebo retardaci. Důležité je také vědět, že po každém období relativní rovnováhy ve vývoji následuje u dítěte období neklidu a nepřizpůsobivosti. Dále musíme pamatovat na to, že každé dítě je neopakovatelná individualita, a že každá vývojová etapa má jak kladné tak záporné stránky. Na dětech bychom si měli všimnout především té dobré stránky a tím zmírňovat důsledky těch špatných.

2.6.2. Období staršího školního věku

Toto období je často také nazýváno obdobím pubescence nebo obdobím dospívání. Pubes znamená latinsky chmýří, vousy, přeneseně ohanbí. Pubescence potom znamená doslova

získávání dospělého typu ochlupení, přeneseně tělesné dospívání. Fáze dospívání má rozhodující vliv na průběh dalšího vývoje a utváření osobnosti. Vyznačuje se přechodem od dětství k dospělosti, od nesamostatnosti k samostatnosti, od závislosti na dospělých k nezávislosti. V této době se také utváří silný vztah ke sportu. Podle Dovalila (2002) se v období staršího školního věku ukončuje orientace mládeže na sport. Vytváří se vztah ke sportu jako ke hře, ale také jako povinnosti, chce-li se něčeho dosáhnout. Je třeba upevňovat zájem o sport, ale současně dbát na to, aby se neutvrzoval postoj, že kromě sportu nic jiného neexistuje.

Mezi typické znaky patří hormonální změny, výskyt a vývoj primárních a sekundárních pohlavních znaků, růstové skoky, změny postavy a výrazu obličeje. Puberta nastupuje přibližně na druhém stupni základní školy a doznívá až v prvních ročnících střední školy. Povětšinou je celý vývoj jedince nerovnoměrný po všech stránkách tzn. po stránce anatomicko-fyziologické, intelektové, emocionální i sociální.

Problémy se mohou vyhrotit zvláště u dětí s disharmonickým vývojem nebo dětí obtížně vychovatelných, s poruchami chování či dětí neurotických. Následkem toho pak jsou časté útěky z domova, delikvence, užívání drog nebo předčasné sexuální zájmy.

Anatomico – fyziologická stránka

Mezi nejnapadnější znaky puberty patří rychlý růst a změna fyzického vzhledu. K tomu dochází dříve u děvčat. Děvčata jsou proto také v určité fázi růstu vyšší než chlapci, růst přestávají přibližně v 16 letech. Chlapci rostou ještě o 2 – 3 roky déle a nakonec dosahují vyšší výšky než dospělé ženy. Výrazně se mění vnější vzhled. Sílí kosti a nerovnoměrný růst má za následek zhoršenou koordinaci pohybů, klátivou chůzi a špatné držení těla. U dívek je patrné ukládání tuků typické pro ženskou postavu, rozšiřují se jim pánevní kosti a zvětšují prsy. Chlapcům se rozšiřují ramena, zvětšují se varlata a penis. Typickým znakem je rovněž hlasová mutace a projevy trudovitosti.

Podkožní tuk se u děvčat hromadí kolem boků, na hýždích, stehnech, u chlapců v pubertě podkožní tuk ubývá (Meredithová, 1992). Dochází ke změnám ve funkci vnitřních orgánů a nervové soustavy, která ještě dozrává funkčně a kapacitně. Dochází k výkyvům způsobeným nerovnováhou mezi nervovými a hormonálním systémem. Nervové buňky podléhají zvýšené únavě, dočasně bývá narušena i rovnováha procesů podráždění a útlumu a snížena kontrolní činnost mozkové kůry. Zhoršuje se funkční stav centrálního nervového systému, klesá jeho pracovní schopnost, často a snadno vznikají fázové stavy (Čáp, 1987).

Intelektová stránka

Je charakteristická dokončením vývoje mozku a CNS. Mění se myšlenkové pochody a začínají převažovat formální logické operace. Rozvíjí se abstraktní myšlení a to má za následek větší emoční labilitu. Rychle se rozvíjí vnímání a představy a myšlení se vyznačuje větší tvořivostí a pružností.

Emocionální a sociální stránka

Typická je vnitřní nejistota a napětí. To se projevuje předváděním, nevyrovnanými reakcemi, hlučností a špatným chováním. Chlapci a především pak dívky se více všímají svého těla a to hlavně fyzického vzhledu. Zvýšenou pozornost pak věnují způsobu oblékání. Mezi další charakteristické znaky patří emoční labilita, zhoršené sebeovládání, prostořekost, konfliktovost, uzavřenost, denní snění a vztahovačnost. Toto období charakterizuje také zvýšená kritičnost ve vztahu k autoritám, zejména k radám rodičů a učitelů. Sílí také snaha získat větší samostatnost. Pro získání dobré pozice v partě je dospívající schopen udělat cokoliv bez ohledu na následky. Začínají se také utvářet první vztahy k opačnému pohlaví a vznikají nová přátelství. Ty jsou však nestálé a proměnlivé.

Jedinec se rozhoduje pro volbu povolání. Ta závisí na vyhraňování zájmů, na schopnostech, na kvalitě dosaženého vzdělání, na motivaci, na informovanosti o možnosti zvolit si určitou profesi, na znalosti obsahové náplně jednotlivých profesí. Charakteristický je rozpor mezi stupněm dosažených biologických změn a psychickým a sociálním stupněm vývoje. Jedinci po pohlavní stránce vyspělí se po stránce citové, rozumové a sociální chovají dětsky. Mladí lidé již „vypadají a cítí se“ jako dospělí, chtějí by tak žít, ale chybí jim k tomu důležité vnitřní předpoklady, např. zkušenost a odpovědnost pro náročnou práci nebo pro důležitá životní rozhodnutí, emoční a charakterová zralost pro stabilní erotický vztah a pro výchovu dětí. Jde o rozpor mezi rolí a statusem (Pavlas, Vašutová, 1999).

Toto období je také mimořádně významné z hlediska utváření rodinných vztahů. Děti těžko snášejí rodinný nesoulad a rozvod rodičů. Nejhůře se však vyrovnávají s přijetím matčina nového partnera nebo nového člena rodiny. U dětí z narušeného prostředí je toto období obzvláště obtížné. Častá je rovněž u 13 a 14-ti letých dětí delikvence, která se dříve projevovala až v pozdějším věku. Nejvíce se projevuje ve velkých městech, pro která je typická skupinovitost. Jedná se většinou o přestupky, ale nejsou výjimečné ani trestné činy především majetkové méně často pak násilné.

Přestože se nejedná o období jednoduché, je třeba, aby se dospívajícímu jedinci dostalo co největší podpory především ze strany rodiny, školy popřípadě sportovních klubů. Dospívající se přesto nakonec s tímto nelehkým obdobím musí vyrovnat po svém a najít si vlastní roli a místo ve společnosti. Jednu z možností, jak se s touto těžkou a důležitou etapou života lépe vyrovnat, představuje i sport a pohybová aktivita. Sport by se tak měl stát prostředkem, který umožní ventilovat přebytečnou energii správným směrem.

3. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

3.1 Cíle práce

Cílem práce je zjistit aktuální stav prostorových podmínek pro sport dětí staršího školního věku v Plzni v místě bydliště spolu s nabídkou sportovních zařízení ve sledované lokalitě. Tyto výsledky následně porovnám s názory dětí na prostorové a materiální podmínky, které získám prostřednictvím dotazníkového šetření, popřípadě navrhnu opatření ke zlepšení daného stavu.

3.2 Úkoly práce

- zjistit aktuální stav prostorových podmínek pro sport ve sledovaných městských čtvrtích
- zjistit sportovní zařízení, která se na území sledovaných městských obvodů nacházejí
- vyhodnotit údaje z dotazníků a na jejich základě zjistit:
 - a) spokojenost dětí s prostorovými podmínkami pro sport v místě svého bydliště
 - b) zda mají děti možnost sportovat na místním školním hřišti v době mimo vyučování
 - c) sportoviště, která děti nejčastěji navštěvují a možná omezení v návštěvě těchto sportovišť
 - d) způsob zapojení dětí do pohybových aktivit
 - e) spokojenost dětí s jejich materiálními podmínkami pro sport
 - f) souvislost mezi sportovní aktivitou dětí a jejich rodičů

4. METODIKA VÝZKUMU

4.1 Metoda sběru dat

Data byla získána pomocí metody empirického kvantitativního výzkumu. Pro výzkum byl použit standardizovaný dotazník, který vytvořil Mgr. Libor Flemr pro svoji disertační práci a dále strukturovaný rozhovor. Dotazník obsahuje 40 uzavřených a otevřených otázek. Vzhledem k potřebám mého šetření jsem použil při vyhodnocení výsledků pouze ty otázky, které zjišťovaly údaje k tématu mé práce.

Struktura dotazníku:

- žádost o vyplnění
- vstupní údaje
- jednotlivé otázky, u každé možnost výběru z několika možností nebo možnost doplnit odpověď

Další data byla získána pomocí strukturovaného rozhovoru. „Při osobním dotazování jde o interakci mezi tazatelem a dotazovaným, ve které se tazatel snaží získat od dotazovaného informace, které pomohou odhalit to, co je v mysli dotazovaného, jako je vzpomínka, zkušenost, znalost, očekávání a hodnocení prožitků, které tyto skutečnosti doprovázejí (Durynek, Komárková, Kašparová, 2001).

Strukturovaný rozhovor byl uskutečněn s panem Mgr. Jiřím Michalíkem, který působí jako metodik sportu a tajemník Komise pro sport a mládež rady města Plzně na Odboru školství, mládeže a tělovýchovy. Rozhovor byl zaměřen na získání informací o stavu a počtu sportovních zařízení a způsobu podpory a schvalování sportovních projektů.

4.2. Metoda zpracování dat

Ke zpracování dat byla použita metoda kvantitativní analýzy dat pomocí jednoduchých statistických metod. Získané informace byly vyhodnoceny pomocí tabulek a grafů v programu Microsoft Excel.

4.3. Organizace výzkumu

Průzkum se uskutečnil na konci měsíce září roku 2007. Bylo osloveno sedm plzeňských základních škol z největších a nejvýznamnějších městských čtvrtí spadajících do čtyř městských obvodů Plzeň 1 – Plzeň 4. Kritériem výběru bylo třídění podle třídy – žáci 7. – 9. tříd. Další dělení vzorku bylo provedeno podle věku 12 – 15 let, pohlaví a místa bydliště. Samotný průzkum se uskutečnil při hodinách tělesné nebo občanské výchovy. Učitele tělesné a občanské výchovy jsem seznámil s dotazníkem a zodpověděl jim dotazy týkající se otázek a způsobu jejich vyplňování. Učitelé potom sami dotazníky při svých hodinách rozdali a dohlíželi na jejich vyplnění.

5. VÝSLEDKOVÁ ČÁST

5.1. Charakteristika města Plzeň

Město Plzeň se rozkládá v Plzeňské kotlině na soutoku čtyř řek – Mže, Radbuzy, Úhlavy a Úslavy, jejichž splynutím vzniká řeka Berounka. Plzeň je čtvrtým největším městem v České republice. V západní části Čech zaujímá výrazné dominantní postavení jako silné průmyslové, obchodní, kulturní a správní centrum. Město bylo založeno v roce 1295 českým králem Václavem II. Výhodná poloha mezi Prahou a zemskými hranicemi mu umožnila rychlý ekonomický rozvoj.

Dnešní Plzeň se rozkládá na ploše 125 km² a žije zde zhruba 167 000 obyvatel. Vysoká kulturní i hospodářská úroveň města se odrazila v osobitém stavebním vývoji. Historické jádro města bylo v roce 1989 prohlášeno městskou památkovou rezervací. Mezi cenné stavební památky patří zejména gotický chrám sv. Bartoloměje, renesanční radnice, barokní přestavby budov arciděkanství a františkánského kláštera či židovská synagoga.

V období industrializace v 19. stol. byly v Plzni založeny známé průmyslové giganty – strojírenský komplex Škoda a Plzeňský prazdroj. Mimořádným projektem v rámci celé České republiky je současná výstavba moderní průmyslové zóny Borská pole. Úsilí o zkvalitnění úrovně vzdělání vyvrcholilo v roce 1991 založením Západočeské univerzity.

Neobyčejně široká je také síť středních odborných škol, gymnázií a škol uměleckých. V Plzni působí také mezinárodní instituce – Aliance Francoise, Anglická knihovna, Rakouská knihovna a Americké centrum. Duchovní tradice města byly posíleny založením biskupství v roce 1993.

V oblasti rekreační a sportovní nabídky jsou možnosti Plzně a jejího okolí překvapivě bohaté, neboť město obklopují četné lesy s mnoha vodními plochami. Ty nabízí množství příležitostí k provozování nejrůznějších pohybových aktivit. Můžete si vyjet do krásné přírody na kole, podniknout pěší výlet nebo se věnovat vodním sportům a rekreaci. Okolí města také skýtá rozmanité možnosti výletů za historickými památkami Plzeňska.

5.1.1. Podpora sportu v Plzni

V Plzni se na zajištění sportu nejvíce podílejí sportovní organizace, které mají jak v Plzni tak v celé České republice dlouholetou tradici. Nadále také narůstá vliv městské správy a privátních subjektů.

Na Odboru školství, mládeže a tělovýchovy jsem si domluvil schůzku s panem Mgr. Jiřím Michálíkem, který zde působí jako metodik sportu a je tajemníkem Komise pro sport a mládež Rady města Plzně. Ten mně poskytl cenné informace především o způsobu podpory sportu v Plzni a sportovních zařízeních, nacházejících se na území města. Sport má v Plzni na úrovni městské správy na starosti především uvolněná radní pro sport a tělovýchovu Mgr. Petra Fišerová. Na Odboru školství, mládeže a tělovýchovy je důležitá především Komise pro sport a mládež Rady města Plzně, která schvaluje financování všech projektů a návrhů v oblasti sportu. Na krajském úřadě Plzeňského kraje působí Odbor školství, mládeže a sportu v čele s Mgr. Lenkou Berkovou. Zde o přidělování peněz rozhoduje Všesportovní kolegium a schvaluje jej jeho rada a zastupitelstvo.. V Plzni v oblasti sportu aktivně působí také celá řada dalších sportovních organizací. Mezi ty nejdůležitější patří Nadace sportující mládeže, Plzeňská sportovní unie, Nadace 700 let města Plzně, Sokolská župa plzeňská, Česká asociace sport pro všechny a Asociace školních sportovních klubů.

5.1. 2. Sportovní zařízení v Plzni

Nejvíce sportovních zařízení je soustředěno převážně ve čtyřech největších městských obvodech Plzeň 1 – Plzeň 4. V těchto městských obvodech jsou jak velké sportovní areály tak areály menší, dále velké množství samostatných hřišť a tělocvičen. Sportovní zařízení je v Plzni možno rozdělit podle provozovatele na zařízení provozované sportovními organizacemi (sportovní klub, sokolská jednota, tělovýchovná jednota), dále zařízení provozované školami a zařízení provozované městskými obvody.

Sportovní zařízení provozovaná sportovními organizacemi

Sportovní organizace provozují v Plzni různé druhy sportovních zařízení určené pro širokou škálu sportovních odvětví, výkonnostní sport i pro rekreační formu sportování. Počty jednotlivých sportovních zařízení, potažmo počty sportovních ploch odpovídají oblíbenosti a rozšíření jednotlivých druhů sportů. Některé typy sportovních ploch (hřiště na tenis, volejbal a fotbal) se vyskytují poměrně často a nacházejí se téměř ve všech částech města. Sportovní plochy náročné na speciální vybavení a údržbu nebo určené pro některé méně rozšířené či speciální druhy sportu bývají umístěny pouze v jedné nebo několika málo lokalitách ve městě. Celkem se v Plzni nachází 371 sportovních ploch provozovaných sportovními organizacemi. Sportovní plochou se rozumí jednotlivá plocha určená pro konkrétní druh, popř. druhy sportu, např. hřiště na fotbal, víceúčelová hřiště, herna stolního tenisu, ledová plocha, plavecký bazén atd.

Z hlediska počtu sportovních ploch lze za nejrozšířenější sporty v Plzni považovat tenis, volejbal a fotbal. Sportovní organizace provozují na území města celkem 91 venkovních tenisových kurtů a 4 tenisové haly. Nejvíce venkovních tenisových kurtů se nachází na území městského obvodu Plzeň 3 (39 kurtů a 3 tenisové haly). Fotbalových hřišť se v Plzni nachází 37. Fotbalové hřiště se nachází téměř ve všech městských obvodech s výjimkou obvodu Plzeň 7 – Radčice. Sportovní organizace provozují 71 venkovních hřišť na volejbal, z toho více než třetina se nachází na území městského obvodu Plzeň 3. Z ostatních venkovních sportovních ploch určených pro míčové hry se na území Plzně nachází hřiště na házenou (12), národní házenou (5), plážovou házenou (1), plážový volejbal (9), malou kopanou (5) – na malou kopanou lze využít i házenkářské hřiště, nohejbal (4) – nohejbal lze též provozovat na volejbalovém hřišti, streetball (1), hokejbal (3), softbal (2), minigolf (1), golfové odpaliště (1), víceúčelové hřiště s umělým povrchem (2) a hřiště bez přesné specifikace (5). Pro lední hokej a bruslení jsou využívány 2 kryté ledové plochy. Venkovní atletické dráhy provozované sportovními organizacemi jsou ve městě 4, z toho 3 o délce 400 m. Sportovní střelbě slouží 1 střelecká hala a 2 venkovní střelecké areály, sportovní lukostřelbě 1 venkovní střelnice. Vodní sporty lze provozovat ve 2 krytých a 1 nekrytém bazénu pro dospělé, a ve 2 krytých a 1 nekrytém bazénu pro děti. Dále vodním sportům slouží 13 loděnic. Pro cyklistické sporty slouží 1 velodrom a 1 areál pro bikros. In – line bruslení lze provozovat na 2 in – linových drahách. Pro jezdeckví je využívána 1 krytá a 6 venkovních jízdáren. Další krytá sportoviště s různými možnostmi využití zde zastupují tělocvičny (34), pro speciální druhy sportů pak různé druhy heren – stolní tenis (10), kuželky (2), kulečník (1), šachy (4), squash (4) a posilovny (6). Na území města se nachází několik speciálních sportovišť – plochá dráha, letiště a kynologická cvičiště (4).

Školní sportovní zařízení

Poměrně velký počet sportovních zařízení se nachází v areálech základních, speciálních, středních, vyšších odborných a vysokých škol a učilišť. Možnost jejich využití veřejností je různá a závisí na podmínkách jednotlivých provozovatelů škol. Struktura školních sportovních zařízení z hlediska využití pro jednotlivé druhy sportů je méně rozmanitá než u areálů provozovaných sportovními organizacemi, sportovní plochy pro speciální sporty se zde vyskytují jen výjimečně. Zařízení jsou přizpůsobena zejména potřebě zajistit dobré podmínky pro výuku tělesné výchovy. Celkem se v Plzni v rámci školních sportovních zařízení nachází 234 sportovních ploch.

Nejrozšířenějším typem jsou tělocvičny (89), z dalších krytých sportovišť jsou zde gymnastické sály (10), posilovny (17) a herna na stolní tenis (1). Ve školních areálech se často nachází hřiště pro míčové hry. Víceúčelových hřišť s umělým povrchem je zde 25, s ostatním povrchem 3, dále jsou zde hřiště pro volejbal (25), fotbal (14) – z toho 5 s regulárními parametry, házenou (8), basketbal (5), hokejbal (1) a streetball (7) a hřiště bez specifikace (5). Školy mají ve svých areálech atletické dráhy (11), z toho 2 s dráhou dlouhou 400 m, ostatní s dráhou dlouhou méně než 400 m. Školy provozují 3 kryté bazény pro dospělé, 1 krytý a 1 venkovní bazén pro děti. V areálech plzeňských škol se ještě nachází hřiště pro skateboard (1), tenis (1), minigolf (1) a dopravní hřiště (1).

Sportovní zařízení provozovaná městskými obvody

Na území města Plzně se nachází dvě sportovní zařízení provozovaná městskými obvody, která zahrnují 12 jednotlivých sportovních ploch.

Sportovní zařízení „Skatepark“ v Lochotínské ulici má ve správě ÚMO Plzeň 1. Zařízení tvoří skateboardové hřiště s asfaltovým povrchem. Nový sportovní areál „Škoda sport park“ v Malostranské ulici je ve správě ÚMO Plzeň 2. V areálu se nachází hřiště pro skateboard (1), hokejbal (1), volejbal – nohejbal (2), basketbal (1), plážové sporty (3) – z toho volejbal (2), in line dráha, horolezecká stěna, plocha pro petanque a lanové centrum.

5.2. Charakteristika sledovaných plzeňských městských obvodů, čtvrtí a škol

Město Plzeň se skládá celkem z 10 městských obvodů. Nejvýznamnějšími městskými obvody jsou obvody Plzeň 1 – Plzeň 4, které představují nejstarší a nejpočetnější části. Právě proto byl výzkum proveden v těchto čtyřech obvodech a to v jeho sedmi nejvýznamnějších a nejpočetnějších městských čtvrtích. Zbylé městské obvody tedy obvody Plzeň 5 – Plzeň 10 se k Plzni připojili až později a představují bývalé vesnice, které byly postupně k Plzni připojeny. Jedná se o městské obvody Plzeň 5 – Křimice, Plzeň 6 – Litice, Plzeň 7 – Radčice, Plzeň 8 – Černice, Plzeň 9 – Malešice a Plzeň 10 – Lhota.

Městský obvod Plzeň 1

Městský obvod Plzeň 1 je nejlidnatější obvod a rozkládá se v její severní části. Obvod ve svých hranicích vznikl v roce 1981 v souvislosti s rozvojem sídlištní zástavby na jeho území.

Zahrnuje historickou část Roudná, vilové čtvrti Lochotín a Bílá Hora a především sídlištní celky Severního předměstí čtvrti Bolevec, Košutka a Vinice. Sídlištní zástavba na území obvodu začala vznikat po roce 1975 (Košutka, Bolevec). Koncem 80. let začalo vznikat sídliště Vinice, které bylo dostavěno až v roce 1992. V Plzni 1 sídlí hodně pro Plzeň významných institucí. Nejvýznamnější z nich je Fakultní nemocnice Lochotín. Na Karlovarské třídě sídlí Lékařská fakulta Univerzity Karlovy. Školství dále reprezentuje 10 základních škol, 1 vyšší odborná škola, střední zdravotní škola, střední odborná škola dopravní a učiliště.

Mezi nejvýznamnější sportovní areály městského obvodu Plzeň 1 můžeme zařadit sportovní areál Na Roudné a sportovní areál Luční.

V areálu Na Roudné se nachází fotbalová hřiště, tenisové kurty, hřiště na volejbal, házenou a tělocvičny. V areálu Luční jsou fotbalová hřiště a tenisové kurty.

Dále v tomto obvodu můžeme najít i některá speciální sportovní zařízení – 2 loděnice u Velkého Boleveckého rybníka, bikrosovou dráhu a střelecký areál.

Košutka

Plzeňská čtvrť Košutka je typickým panelákovým sídlištěm. Dominují mu klasické panelové domy, které vytváří velmi prostorné vnitrobloky. Ty představují ideální místo pro sportovní vyžití dětí a to především pro lokomoční aktivity jako jsou jízda na kole, kolečkových bruslích, skateboardu nebo chůze. Často jsou zde umístěna také hřiště, pískoviště nebo nejrůznější dětské prolézačky. Vynikající zázemí poskytují této lokalitě také četné lesy a rybníky, které sídliště obklopují. Můžete zde podnikat pěší výlety, terén je vhodný i pro jízdu na kole. Rybníky zase nabízí v létě příležitosti ke koupání a v zimě k bruslení.

Průzkum byl proveden na **34. Základní škole** v Gerské ulici č.32. Jedná se o školu, kde se vyučuje podle učebních plánů Základní škola, Základní škola s rozšířenou výukou hudební výchovy a Základní škola s rozšířenou výukou informatiky a výpočetní techniky. Na škole je otevřen Školní klub, který organizuje pravidelné sportovní, společenské a kulturní akce. V rámci Školního klubu je možno navštěvovat zájmový kurz biologie, vaření a domácnosti, keramiky, moderních pohybových forem, aerobiku, kopané, florbalu, ruční techniky a textilních prací, stolního tenisu, basketbalu, nohejbalu a mnoha dalším. Kapacita školy je 400 žáků.

Vinice

Čtvrť Vinice je svojí skladbou a okolím velmi podobná čtvrti Košutka. Také zde je spousta prostoru, který dětem nabízí bohaté sportovní vyžití. Toto sídliště se ale potýká se zcela jiným problémem. Je zde totiž početné romské etnikum, které zapříčinilo na tomto území zvýšenou kriminalitu a značně ubraly této lokalitě na atraktivnosti. V minulosti totiž byly nové byty na tomto sídlišti přidělovány romům jako náhradní bydlení za zdemolované domy a dodnes nebyl tento problém zcela vyřešen.

Zde byl průzkum proveden na **7. Základní škole** v Brněnské ulici č. 36. Jedná se o školský komplex, který zahrnuje – Základní školu a mateřskou školu. Škola vyučuje podle programu Základní škola. Dále škola zajišťuje předškolní a školní diagnostiku dětí ve spolupráci s Pedagogicko - psychologickou poradnou. Pořádá kroužky a aktivity pro volný čas. Škola má kapacitu 450 žáků.

Městský obvod Plzeň 2

Městský obvod Plzeň 2 se nachází v jihozápadní části města. Zahrnuje především čtvrť Slovany a dále periferní (vesnické) části Koterov a starý Božkov. Vzhled obvodu není příliš jednotný. Najdeme v něm jak staré činžáky, tak i vilové čtvrti, kolonie rodinných domků, panelová sídliště, ale také typicky vesnické domy. Školství je v obvodu reprezentováno 6 základními školami, 3 gymnázii a střední průmyslovou školou.

Mezi nejvýznamnější sportovní areály v městském obvodu Plzeň 2 patří sportovní areál Slovany, sportovní areál Petřín a Škoda sport park.

Ve sportovním areálu Slovany jsou k dispozici fotbalová hřiště, atletická dráha, velodrom, kryté a venkovní bazény, tenisové kurty, hřiště pro volejbal a házenou, tělocvičny, posilovna a herny kulečnicku.

Ve sportovním areálu Petřín se nachází atletická dráha, sektory pro skok daleký, vysoký a vrhačské sektory, tělocvična a víceúčelové hřiště s umělým povrchem.

Sportovní areál „Škoda sport park“ je nově vybudované víceúčelové zařízení volně přístupné veřejnosti. Nabízí bohaté sportovní vyžití v podobě ploch pro basketbal, volejbal, nohejbal, skateboard, kolečkové brusle, sportovní lezení a petanque.

Slovany

Největší část obyvatel je koncentrována na Slovanech, které zahrnují jak činžáky na severu obvodu, tak i vilové čtvrti a panelové sídliště. Slovany patří mezi nejstarší část Plzně a nenabízí tolik prostoru pro sportovní vyžití jako Košutka a Vinice. To je zčásti způsobeno tím, že tato část je velmi frekventovaná.

Sport a rekreaci umožňuje především stadion (Oslavská), krytý i venkovní bazén a v neposlední řadě také parky Homolka a Papírenský park. Na území Slovan se nachází také víceúčelový „Škoda sport park“.

Průzkum byl proveden na **20. Základní škole** v Brojově ulici č. 13. Výuka na této škole je realizována podle programu Základní škola. V rámci programu „Zdraví životní styl“ spolupracuje škola s komisí prevence kriminality při ÚMO 2, s Policií ČR a Červeným křížem. Kapacita školy je 470 žáků.

Městský obvod Plzeň 3

Městský obvod Plzeň 3 je velmi rozmanité a nesourodé území. Je to druhý nejlidnatější městský obvod. Zahrnuje Vnitřní město, Jižní předměstí, Bory, Doudlevec, Skvrňany, Novou Hospodu, Valchu a Radobyčice. Právě v tomto, asi pro Plzeň nejvýznamnějším obvodu, najdeme velké kontrasty. Od rušného centra města, přes rozsáhlé čtvrti činžovních domů, velká panelová sídliště a nejvýznamnější plzeňské průmyslové oblasti až po čtvrtě rodinných domků a dokonce až po oblasti typicky vesnické. V tomto obvodu se soustředí velká část služeb města a je nejvýznamnějším zdrojem pracovních příležitostí pro Plzeň a široké okolí. Sídlí zde 11 základních škol, 2 zvláštní školy a 1 umělecká škola. Střední školy reprezentuje velké množství učilišť, středních odborných škol, obchodních akademií a 2 gymnázia.

Mezi největší a nejvýznamnější sportovní areály v městském obvodu Plzeň 3 patří sportovní areál U Borského parku, sportovní areál České údolí a sportovní areál Štruncovy sady.

Sportovní areál U Borského parku zahrnuje tenisové kurty a haly, halu pro míčové sporty, minigolf a hřiště na házenou a volejbal.

Ve sportovním areálu České údolí se nachází otevřená jízdárna, hřiště na softball, tenisové kurty a volejbalové hřiště.

Sportovní areál Štruncovy sady obsahuje fotbalové hřiště, atletické dráhy se sektory pro skok, vrh a hod, sektor pro lukostřelbu, hřiště na volejbal, házenou a hokejbal, tenisové kurty a tělocvičnu.

Ze speciálních sportovních zařízení zde můžeme najít zimní stadion, loděnice, krytou jízdárnu, plochou dráhu, krytý bazén herny stolního tenisu a hřiště na squash.

Bory

Bory jsou velmi lidnatou a důležitou čtvrtí obvodu. Jedná se především o čtvrt' obytnou, ve které přibližně polovinu domu tvoří stará zástavba, zbytek je tvořen panelovým sídlištěm. Bory jsou klidnou čtvrtí plné zeleně, která je také vhodná pro provozování nejrůznějších pohybových aktivit od jízdy na kole, kolečkových bruslích, skateboardu až k prosté chůzi. Typickou dominantou je Borský park, který je přímo ideálním místem téměř pro všechny pohybové aktivity.

Průzkum byl proveden na **2. Základní škole** ve Schwarzově ulici č. 20. Jedná se o školu bez specializace. Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola. Kapacita školy je 450 žáků.

Vnitřní město

Historické Vnitřní město je zároveň i centrem celé Plzně a soustřeďuje se do něj většina života města. Velká rušnost a frekventovanost má za následek zcela nejhorší podmínky pro sportovní vyžití. V této části města není prakticky kde jezdit na kole nebo si vyjít třeba jen na procházku. Malou satisfakcí jsou potom parky Šafaříkovy a Smetanovy sady a okolí Štruncových sadů kde se nachází také fotbalový stadion Viktorie Plzeň.

Průzkum byl proveden na **16. Základní škole** na Americké třídě č. 30. Jedná se o školu bez specializace. Výuka na této škole je realizována podle programu Základní škola. Škola má kapacitu 540 žáků.

Skvrňany

Skvrňany jsou velká, od zbytku obvodu relativně oddělená městská část, dříve samostatná vesnice, která byla silně poničena při bombardování v roce 1945. Dnes jsou Skvrňany tvořeny převážně tvořeny panelovým sídlištěm. Zbytek zástavby tvoří starší rodinné domy. Přední část Skvrňan je poměrně frekventovaná a proto jsou podmínky pro provozování pohybových

aktivit nepříznivé. Lepší situace je v zadní části, která vytváří podobné podmínky jako u panelových sídlišť Košutka a Vinice. Skvrňany též výrazně ovlivňuje závod Škodovka, který při nepříznivém větru zamořuje sídliště špatným ovzduším.

Průzkum byl proveden na **15. Základní škole** v ulici Terezie Brzkové č. 33 – 35. Škola nabízí kromě tříd klasických i třídy s rozšířenou výukou estetické výchovy, matematiky a přírodovědných předmětů se zaměřením na informatiku. Kapacita školy je 750 žáků.

Městský obvod Plzeň 4

Městský obvod Plzeň 4 se rozkládá na severozápadě města. Skládá z 5 původních historických obcí - Doubravka, Lobzy, Újezd, Červený Hrádek a Bukovec. Většina obyvatel bydlí v panelových domech na sídlišťích Doubravka a Lobzy. Části Újezd, Červený Hrádek a Bukovec mají dodnes spíše vesnický charakter, ale i v Doubravce najdeme relativně velké množství starších rodinných domků. V celém obvodu jsou pouze 4 základní školy.

Mezi největší sportovní areály v městském obvodu Plzeň 4 patří sportovní areál Na Lopatárně a sportovní areál Chrástecká.

Sportovní areál Na Lopatárně zahrnuje hřiště na fotbal, házenou, hokejbal, softball a volejbal, dále atletickou dráhu a tenisové kurty.

Sportovní areál Chrástecká nabízí 4 fotbalová hřiště.

Dále se na území obvodu nachází střelecká hala a venkovní střelecký areál.

Doubravka

Doubravka je nejlidnatější částí čtvrtého městského obvodu. Jedná se o klidnou čtvrť, která nabízí dobré podmínky pro provozování nejrůznějších pohybových aktivit. Velký podíl na tom má relativně velké množství zeleně – parky Přátelství a v Homolkách, Špitálský vrch Chlum s rozhlednou a také hluboké lesy směrem na Chrást. Ty nabízí prostor především pro jízdu na kole a procházky do blízkého okolí.

Průzkum byl proveden na **28. Základní škole** v Rodinné ulici č. 39. Na škole se vyučuje podle programu Obecná škola a Základní škola. Škola má kapacitu 640 žáků.

5.3. Charakteristika sledovaného souboru

Sledovaný soubor představují děti ve věku 12 – 15 let (děti staršího školního věku) vybraných plzeňských škol. V první fázi výběru byly školy vybrány tak, aby se každá nacházela v jedné ze sedmi největších a nejvýznamnějších plzeňských městských čtvrtí spadajících do čtyř městských obvodů Plzeň 1 – Plzeň 4. V druhé fázi výběru byla použita metoda náhodného výběru, při kterém bylo školám z jednotlivých čtvrtí přiděleno číslo na lístečku a následně byla z každé městské čtvrti vylosována jedna škola. Samotný dotazník byl vyplňován anonymně a to během hodin tělesné nebo občanské výchovy. Informace o počtu dětí na jednotlivých školách a celkovém počtu rozdaných dotazníků (relevantní + nerelevantní) udává následující tabulka č. 1.

Tabulka č. 1

Pohlaví	Košutka	Vinice	Slovany	Bory	Vnitřní město	Skvrňany	Doubravka	Celkem
	34. ZŠ	7. ZŠ	20. ZŠ	2. ZŠ	16. ZŠ	15. ZŠ	28. ZŠ	
Chlapci	26	26	33	36	22	22	30	195
Dívky	30	31	40	39	30	39	26	235
Celkem	56	57	73	75	52	61	56	430
Rozdané dotazníky	56	75	73	75	55	61	56	456
Relevantní dotazníky	56	57	73	75	52	61	51	430
Nerelevantní dotazníky	0	18	0	0	3	0	5	26

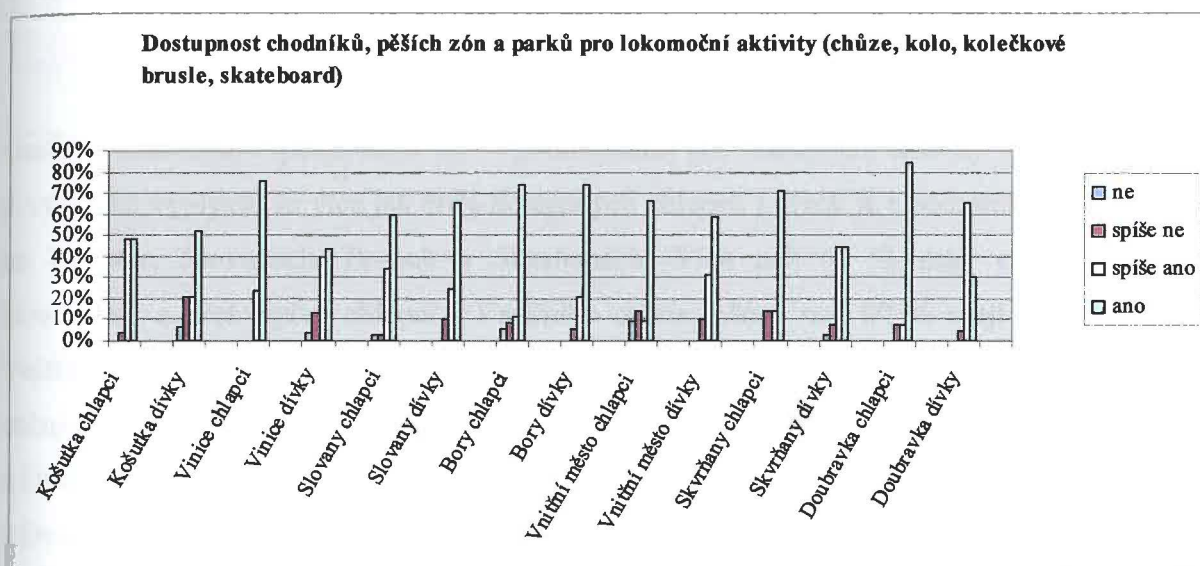
5.4. Vyhodnocení dat

Data byla zpracována a vyhodnocena metodou kvantitativní analýzy dat pomocí jednoduchých statistických metod využitím počítačového programu Microsoft Excel do tabulek a grafů podle pohlaví a místa bydliště.

5.4.1. Prostorové podmínky pro sport v místě bydliště

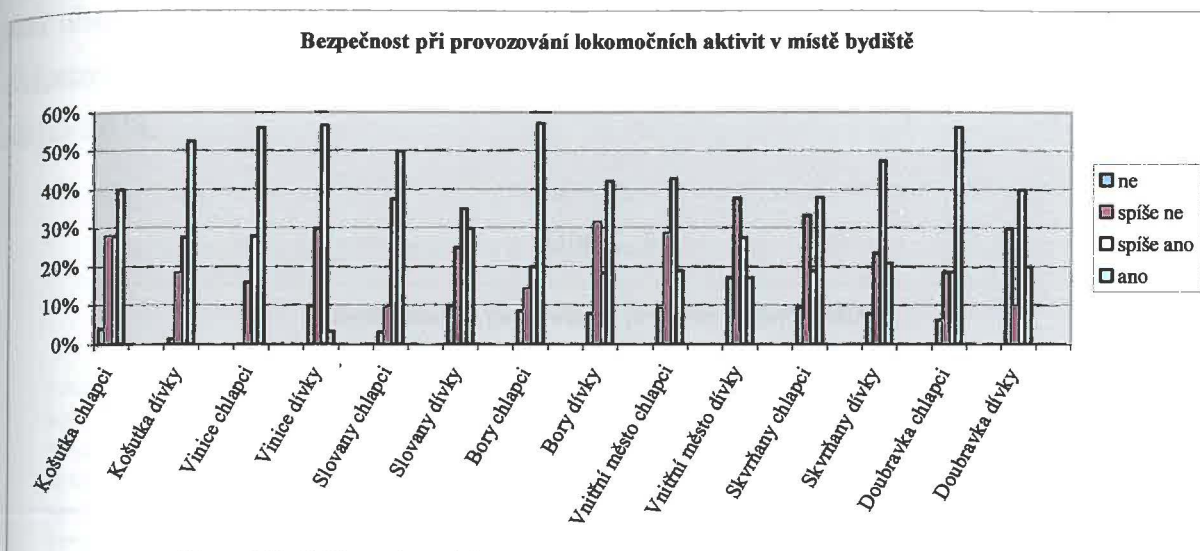
Graf č. 1 znázorňuje spokojenost s dostupností chodníků, pěších zón a parků pro lokomoční aktivity v místě bydliště. Z výsledků je patrné, že naprostá většina chlapců i dívek je spokojených. Překvapivé jsou výsledky z Košutky, kde jsem očekával mnohem větší počet spokojených chlapců i dívek. Naopak nad očekávání dopadly výsledky Vnitřního města, kde byl překvapivě vysoký počet spokojených dětí.

Graf č. 1

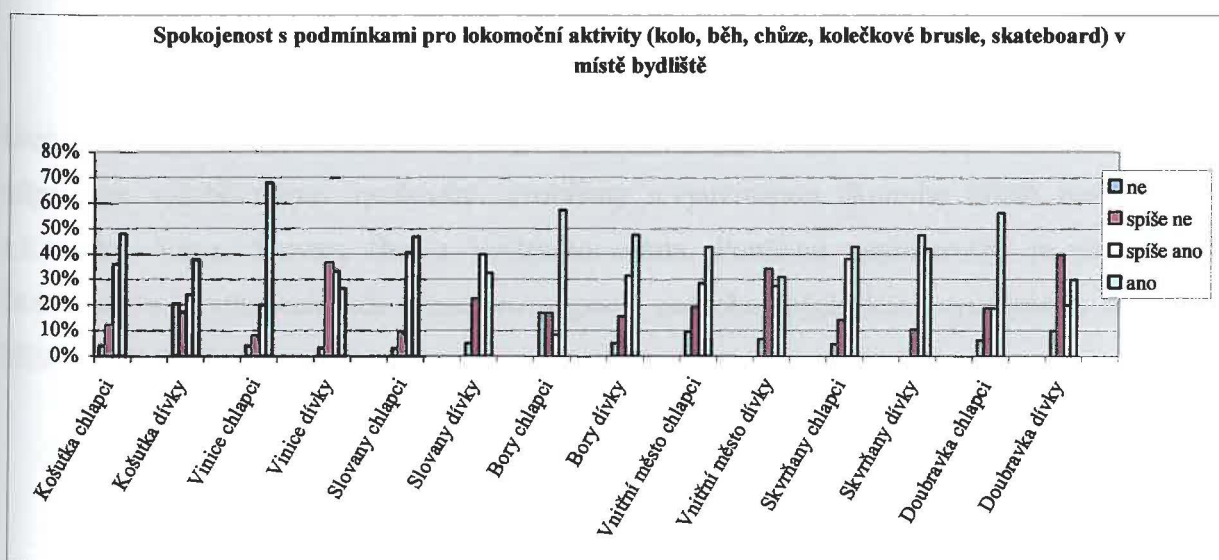
Graf č. 2 znázorňuje, zda se děti cítí bezpečně při provozování lokomočních aktivit v místě bydliště. Výsledky ukazují, že nejbezpečněji se děti cítí na Košutce, Viničích, Slovanech, Borech a Doubravce, kde se počet spokojených dětí s bezpečností pohybuje vysoko nad 60 %. Naopak podle očekávání nejhůře dopadlo Vnitřní město a Skvrňany, kde je počet spokojených a nespokojených téměř stejný. Při porovnání chlapců a dívek je potom zcela zřejmé, že chlapci se cítí mnohem bezpečněji nežli dívky. Pouze na Košutce se bezpečněji cítí dívky a na Skvrňanech jsou výsledky téměř vyrovnané.

Graf č.2

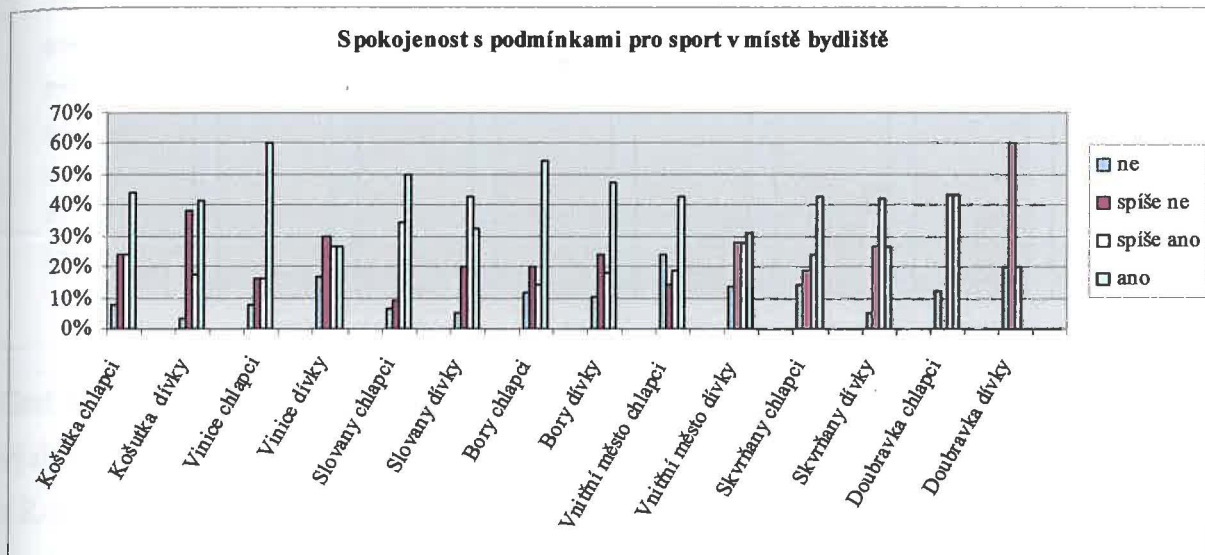
Graf č.3 znázorňuje spokojenost dětí s podmínkami pro lokomoční aktivity v místě bydliště. Z výsledků vyplývá, že více jak 60% dotázaných chlapců i dívek je s podmínkami spokojeno na Košutce, Slovanech, Borech a Skvrňanech. Více než 60 % mají chlapci z Vinic, Doubravky a překvapivě chlapci z Vnitřního města. Méně než 60 % mají dívky z Vinic, Vnitřního města a překvapivě dívky z Doubravky. Obecně jsou nespokojenější dívky nežli chlapci. Nejvíce nespokojené jsou dívky z Vinic, Vnitřního města a překvapivě i z Doubravky. Nejvíce nespokojených chlapců je z Vnitřního města, Košutky, Bor a také z Doubravky.

Graf č. 3

Graf č. 4 znázorňuje spokojenost s podmínkami pro sport v místě bydliště obecně. Výsledky jsou obdobné jako u předešlého grafu. Opět jsou obecně spokojenější chlapci nežli dívky. Nejpatrnější je tento rozdíl na Vinicích a Doubravce, kde je počet nespokojených dívek celých 80 %.

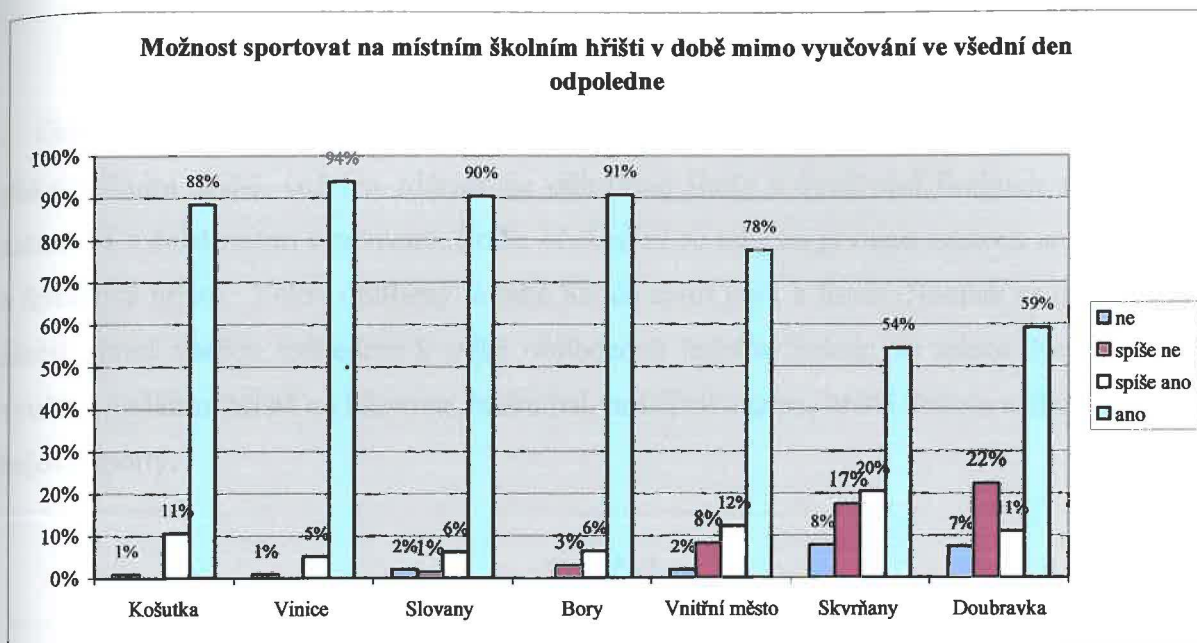
Graf č. 4

5.4.2. Využitelnost školních sportovních zařízení v době mimo vyučování

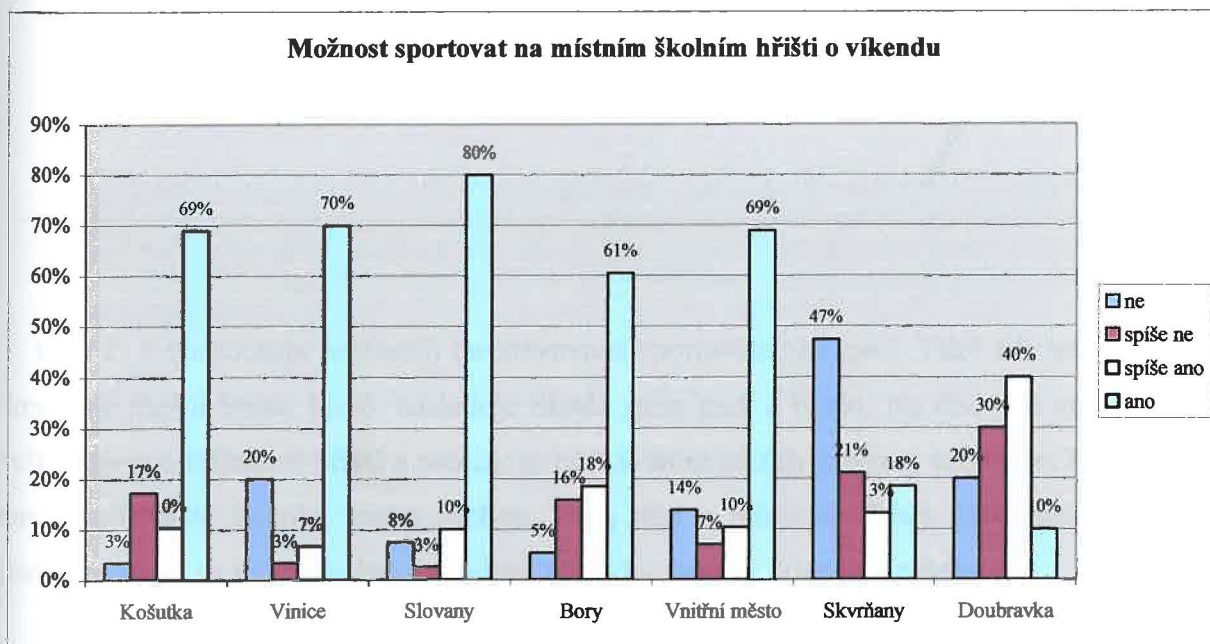
Graf č. 5 znázorňuje možnost dětí sportovat na místním školním hřišti ve všední dny odpoledne v době mimo vyučování. Problémy s využíváním školního hřiště nemají děti z Košutky, Vinic, Slovan, Bor a Vnitřního města. Poněkud nepříznivější je situace na Doubravce a Skvrňanech, kde představoval počet nespokojených dětí s využíváním školního hřiště téměř 30 %.

Graf č. 5

Graf č. 6 znázorňuje možnost dětí sportovat na místním školním hřišti o víkendu. Zde vyšly výsledky podobně jako u předcházejícího grafu č. 5. Rozdíly jsou pouze nepatrné. U dětí z Košutky, Vinic, Slovan, Bor a Vnitřního města se počet dětí, které odpověděly, že mají možnost o víkendu sportovat na místním školním hřišti, pohybuje mezi 80 – 90 %. Na Doubravce nemá možnost sportovat na školním hřišti celá polovina dětí, na Skvrňanech dokonce 68%.

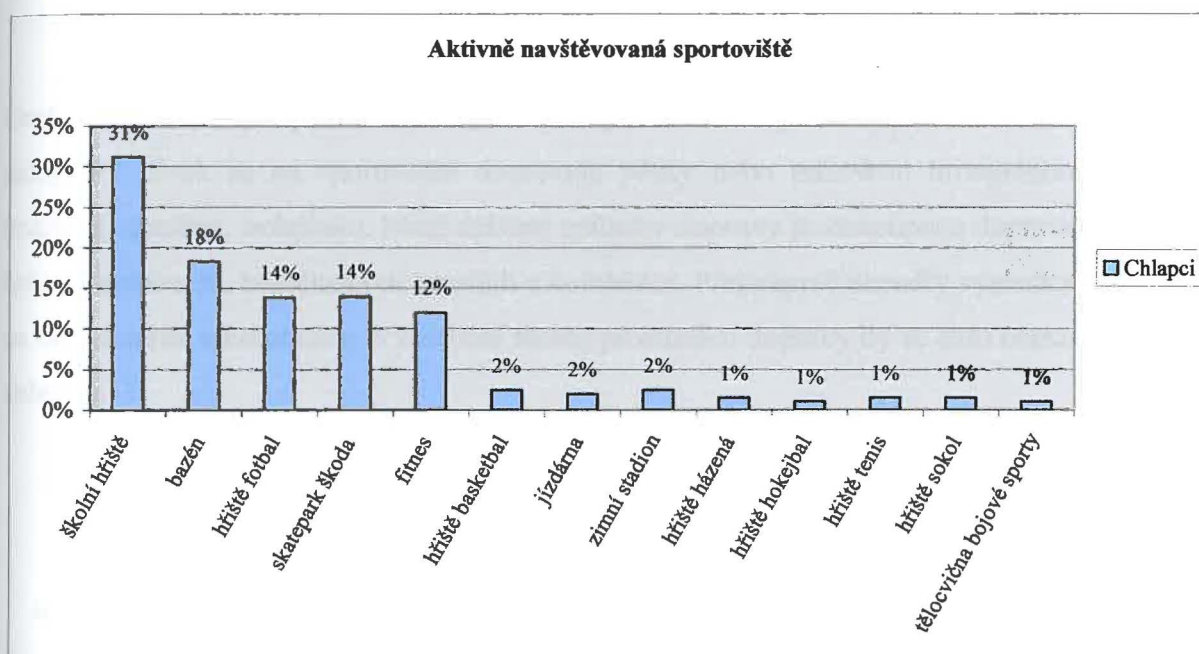
Graf č. 6

5.4.3 Aktivně využívaná sportovní zařízení a formy zapojení ve sportu

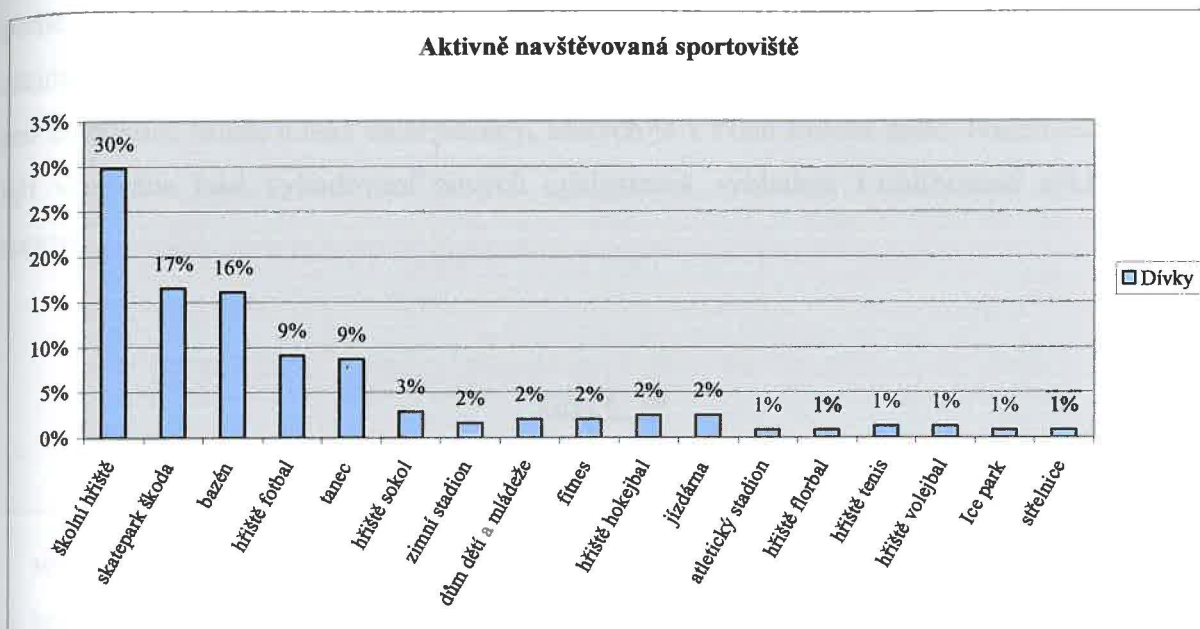
Graf č. 7 znázorňuje nejčastěji navštěvovaná sportoviště chlapci. Jednoznačně nejvíc 31 % získalo školní hřiště, což jen zdůrazňuje důležitost školy a využívání školních sportovních zařízení i v době mimo vyučování. Podle očekávání se také na prvních místech umístil bazén a fotbalové hřiště. Velmi oblíbený je také Škoda sport park a fitness. Naopak za očekáváním zůstal zimní stadion vzhledem k velké oblíbenosti ledního hokeje ve městě. Nejméně děti využívá jízdárnu, hřiště na házenou, basketbal, hokejbal a tenis, hřiště Sokola a tělocvičny pro bojové sporty.

Graf č. 7

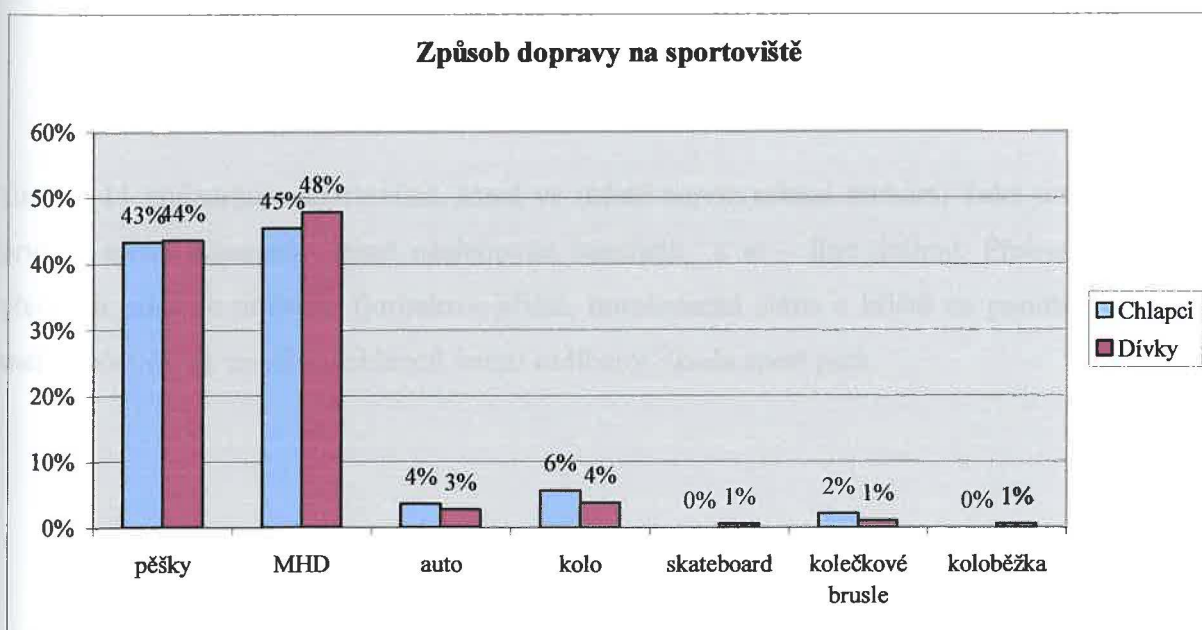
Graf č. 8 znázorňuje nejčastěji navštěvovaná sportoviště dívkami. Také zde jednoznačně dominuje školní hřiště, které následuje Škoda sport park a bazén. Na dívky je až nezvykle velký zájem o fotbalové hřiště a naopak za očekáváním zůstaly prostory pro tanec. Dívky dále navštěvují hřiště Sokola, zimní stadion, Dům dětí a mládeže, fitness, hokejbalové hřiště, jízdárnu, hřiště na tenis, florbal a volejbal, atletický stadion, Icepark a střelnici.

Graf č. 8

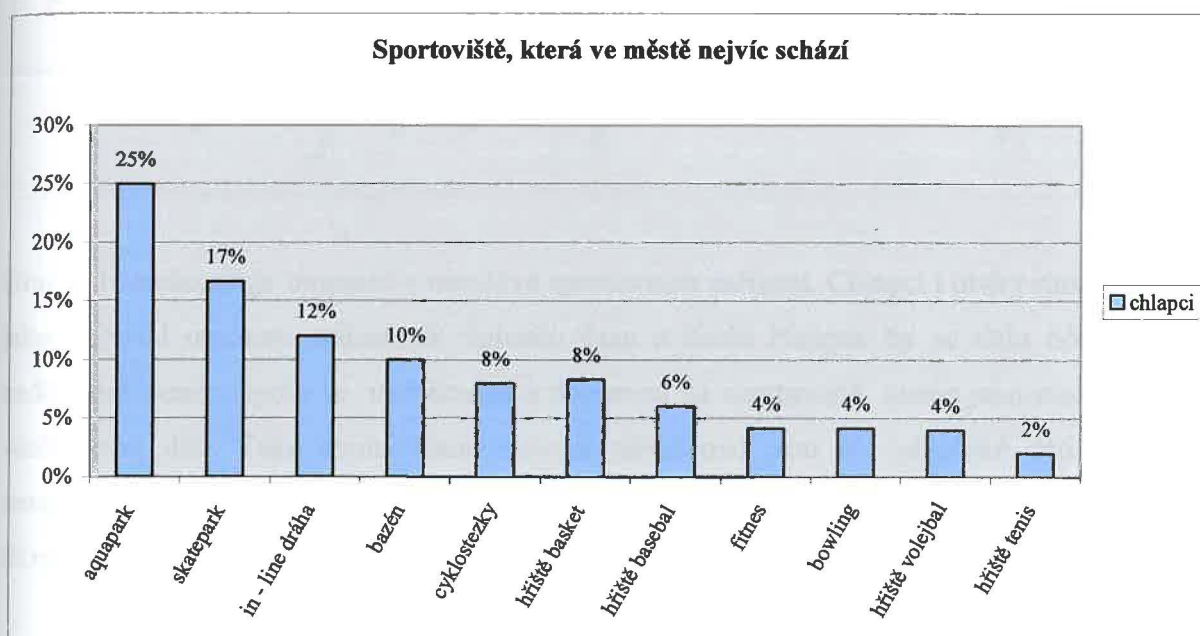
Graf č. 9 znázorňuje způsob dopravy dětí na sportoviště. Z grafu vyplývá, že téměř polovina chlapců i dívek se na sportoviště dopravuje pěšky nebo městskou hromadnou dopravou (tramvaj, autobus, trolejbus). Mezi dalšími způsoby dopravy je zastoupena doprava autem, na kole, skateboardu, kolečkových bruslích a koloběžce. Překvapivě dopadly výsledky u dopravy na skateboardu a koloběžce. Využívání těchto prostředků dopravy by se dalo očekávat spíše u chlapců.

Graf č. 9

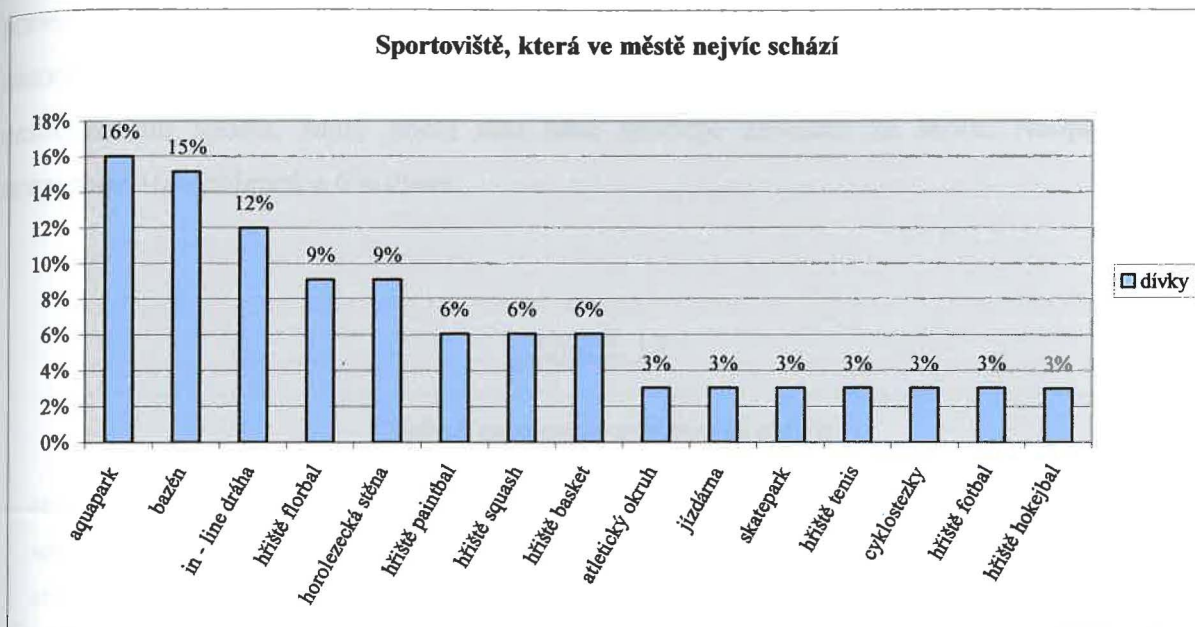
Graf č. 10 znázorňuje sportoviště, která ve městě nejvíc schází chlapcům. Aquapark uvedlo podle očekávání nejvíce dětí. Jeho absence v celém západočeském regionu je naprosto zřejmá. Dětem také chybí další sportovní zařízení typu Škoda sport parku, více in – line drah pro kolečkové brusle a také další bazény, kterých je v Plzni rovněž málo. Pozornost by měla být věnována také vybudování nových cyklostezek vzhledem k oblíbenosti cyklistického sportu.

Graf č. 10

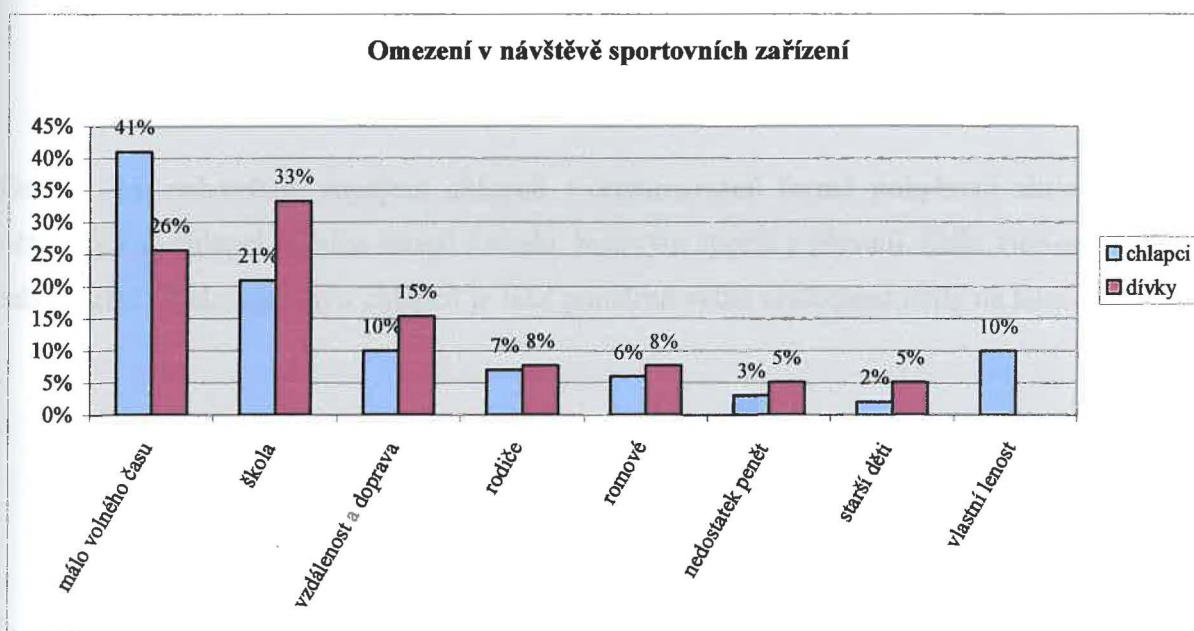
Graf č. 11 znázorňuje sportoviště, která ve městě nejvíc schází dívkám. Také u dívek je na prvním místě aquapark těsně následován bazénem a in – line dráhou. Překvapivě se na předních místech umístilo florbalové hřiště, horolezecká stěna a hřiště na paintbal. Naopak malý počet dívek uvedlo u chlapců velmi oblíbený Škoda sport park.

Graf č. 11

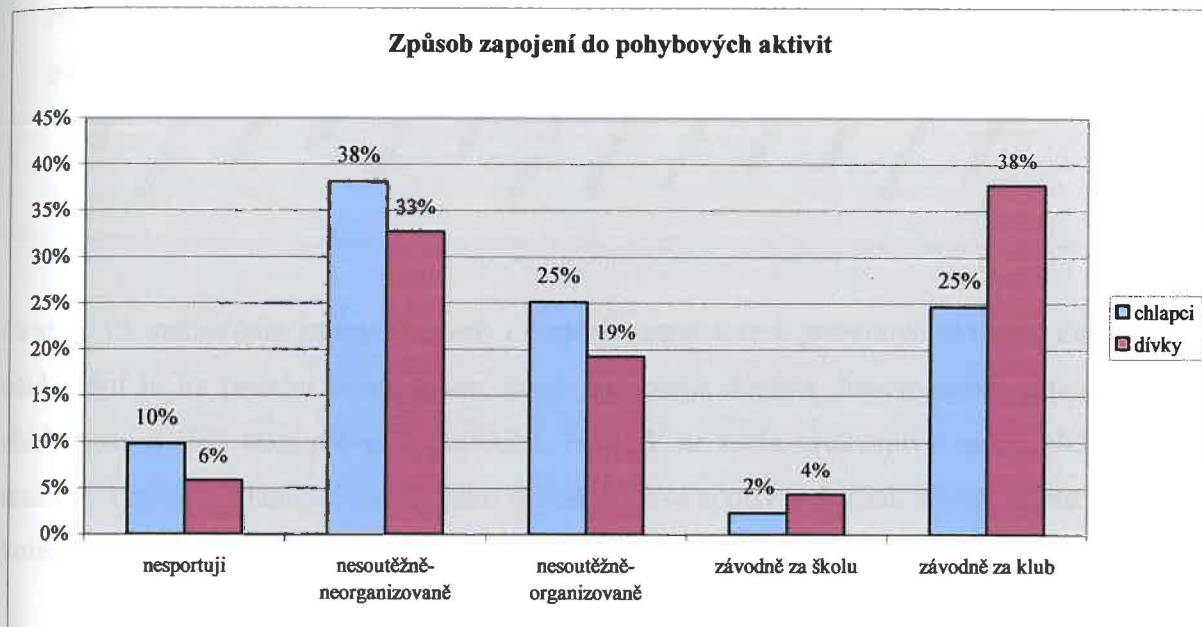
Graf č. 12 znázorňuje omezení v návštěvě sportovních zařízení. Chlapci i dívky shodně uvedli jako největší omezení nedostatek volného času a školu. Naopak by se dalo očekávat, že nedostatek peněz spolu se vzdáleností a dopravou na sportoviště uvede jako možný důvod větší počet dětí. Také spoluobčané romské národnosti jsou pro plzeňské děti důvodem nenavštěvovat sportoviště, především potom v městské čtvrti Vinice, která se potýká dlouhodobě s problémy s početným romským etnikem.

Graf č. 12

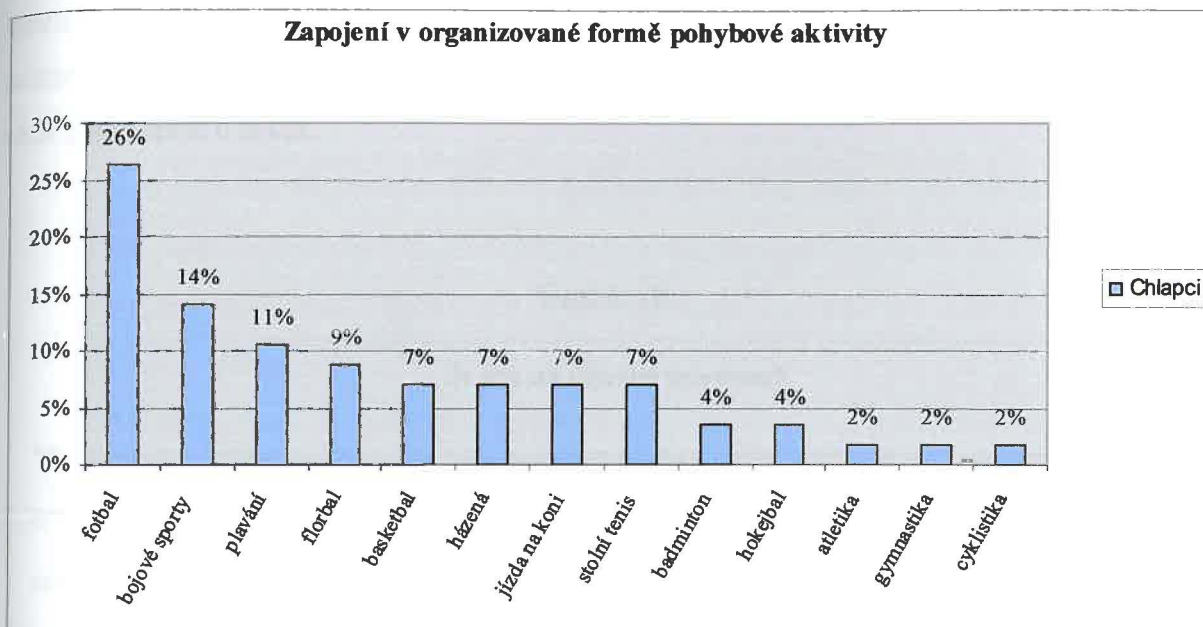
Graf č. 13 znázorňuje způsob, kterým se děti zapojují do pohybových aktivit. Nejvíce chlapců provozuje nesoutěžní neorganizovaný sport, který následují organizované formy soutěží a nesoutěžní. Dívky se nejvíce věnují organizovanému soutěžnímu sportu a neorganizovanému nesoutěžnímu sportu. Malý počet dětí také sportuje závodně za školu. Naopak vůbec nesportuje 10% chlapců a 6% dívek.

Graf č. 13

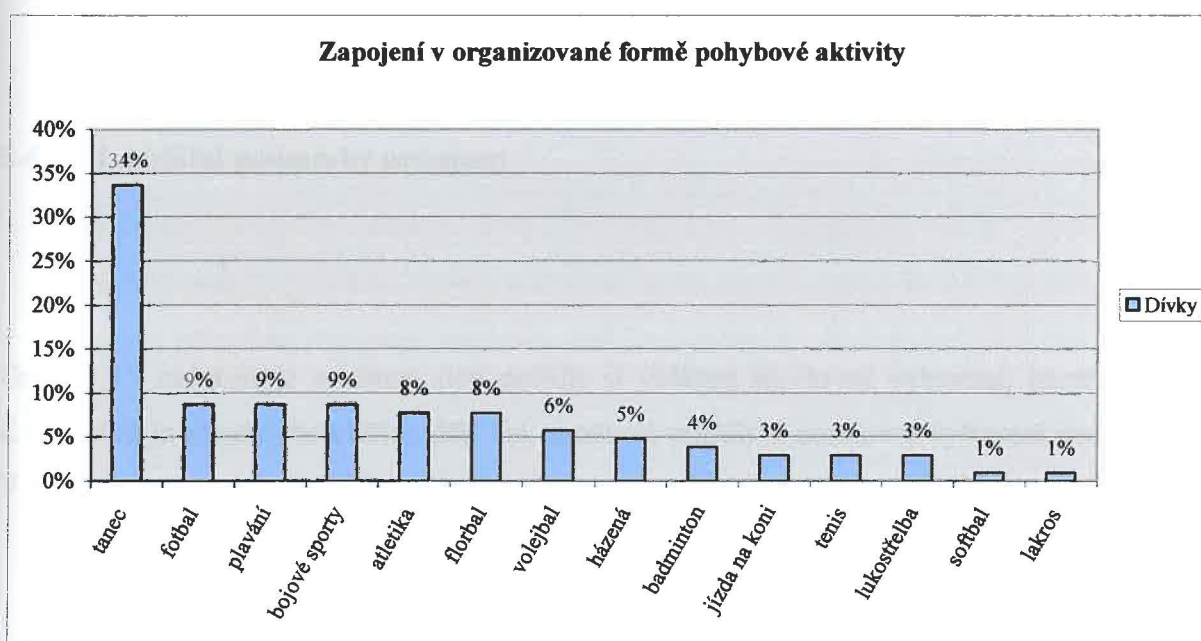
Graf č. 14 znázorňuje zapojení chlapců v organizované formě pohybové aktivity. Podle očekávání se chlapci nejvíce věnují fotbalu, bojovým sportům a plavání. Stále více populární je také florbal. Překvapením u chlapců je také poměrně velká oblíbenost jízdy na koni.

Graf č. 14

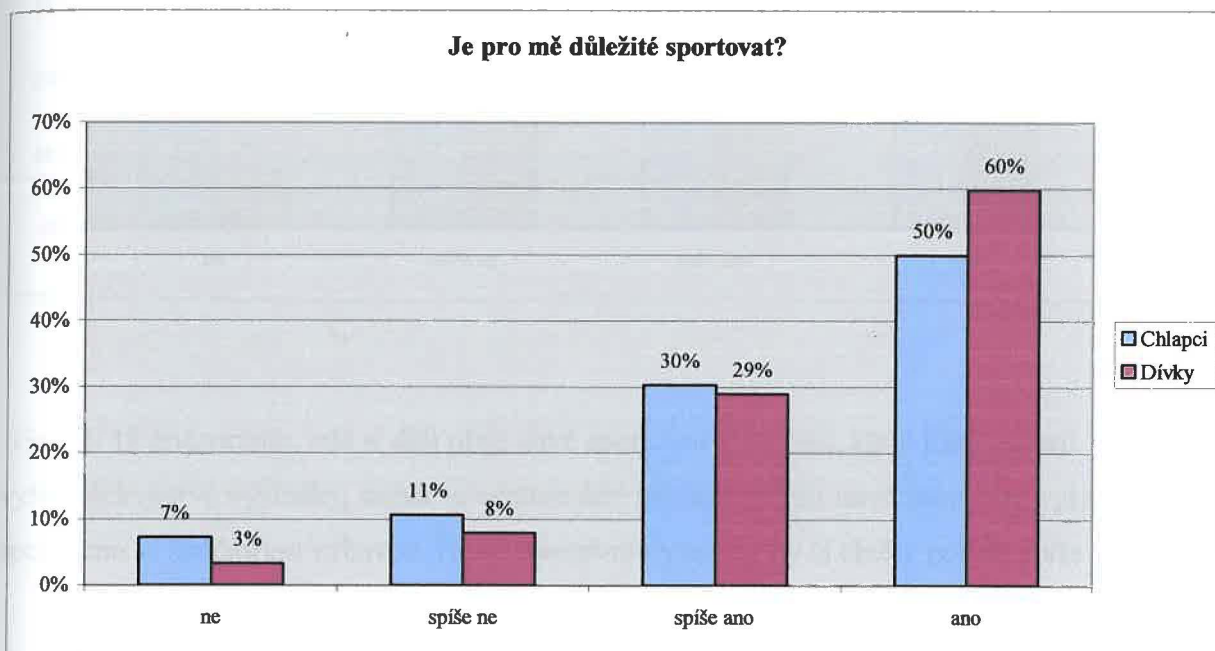
Graf č. 15 znázorňuje zapojení dívek v organizované formě pohybové aktivity. Zcela podle očekávání je na prvním místě tanec, který provozuje většina dotazovaných dívek. Velkou oblibenost si drží také plavání a atletika. Naopak se zcela překvapivě na prvních místech umístily typicky chlapecké sporty jako fotbal, bojové sporty a florbal. Menší zájem je o další kolektivní sporty házenou a basketbal.

Graf č. 15

Graf č. 16 znázorňuje důležitost sportu v životě dětí. Pro naprostou většinu chlapců i dívek je sportování v životě důležité, což jsou jistě velmi příznivé a povzbuzující výsledky. Naopak pouze pro 18% chlapců a 11 % dívek není sport v životě důležitý. Také zde by se dal očekávat větší počet spíše u dívek.

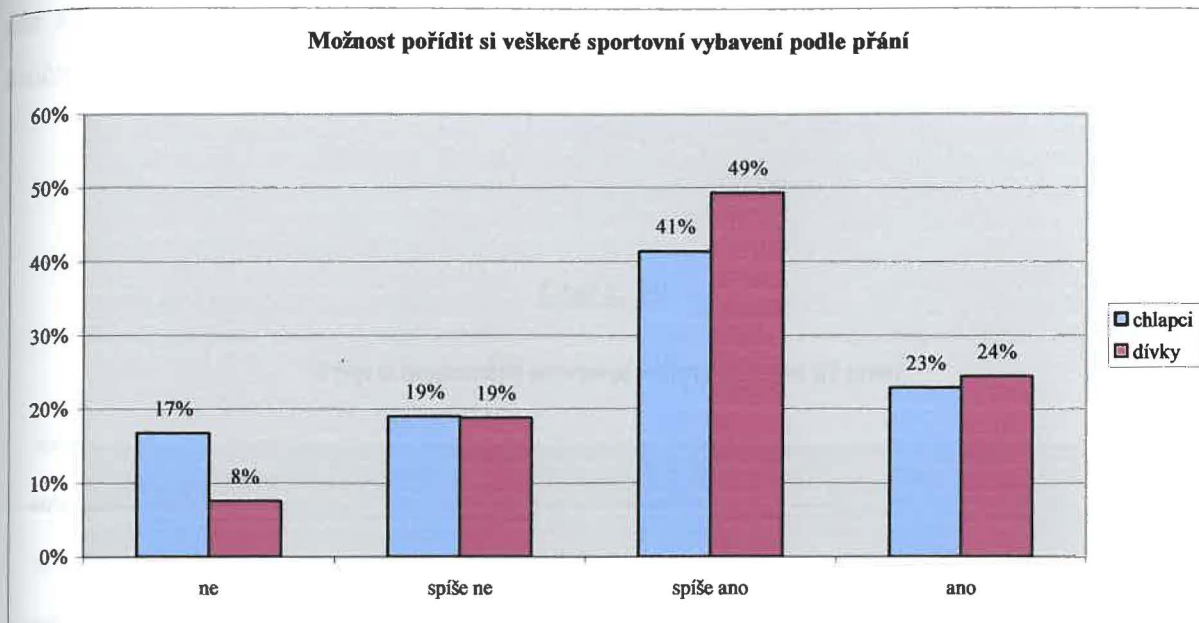
Graf č. 16

5.4.4. Materiální podmínky pro sport

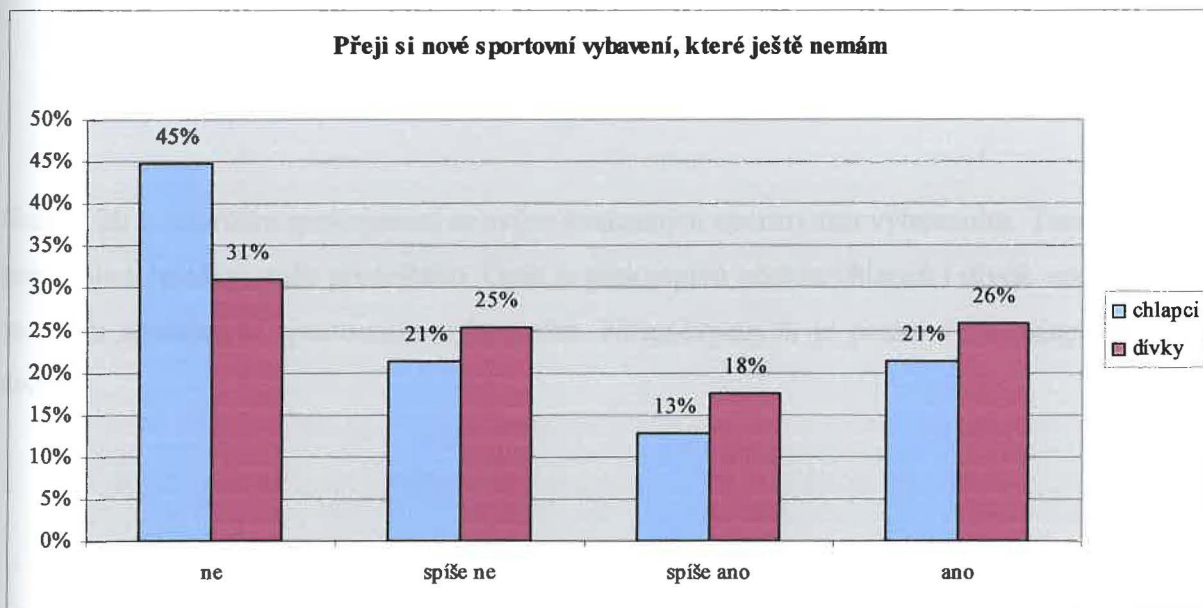
Graf č. 17 znázorňuje možnost dětí pořídit si veškeré sportovní vybavení, které si přejí. Z výsledků je zřejmé, že většina dětí má možnost pořídit si sportovní vybavení podle přání. V případě počtu nespokojených dětí bylo více chlapců 36% nežli dívek 27%.

Graf č. 17

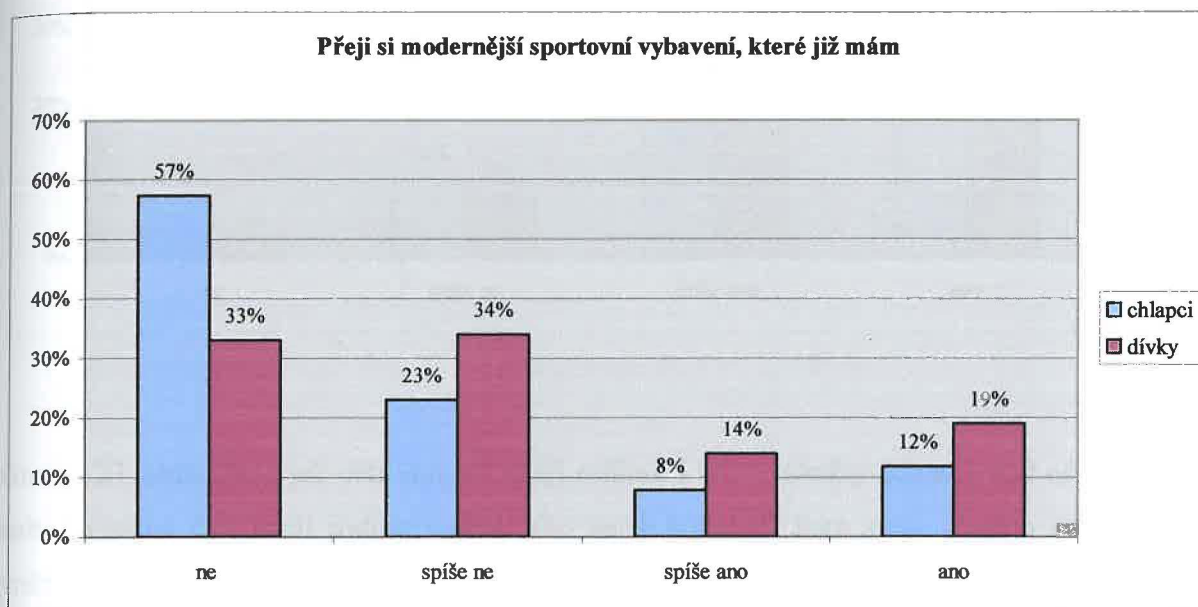
Graf č. 18 znázorňuje, zda si děti přejí nové sportovní vybavení, které ještě nemají. Také zde vyšly překvapivé výsledky, neboť si většina dětí nepřeje pořídit nové sportovní vybavení a je spokojena se současnou výbavou. Nové sportovní vybavení by si chtěly pořídit spíše dívky.

Graf č. 18

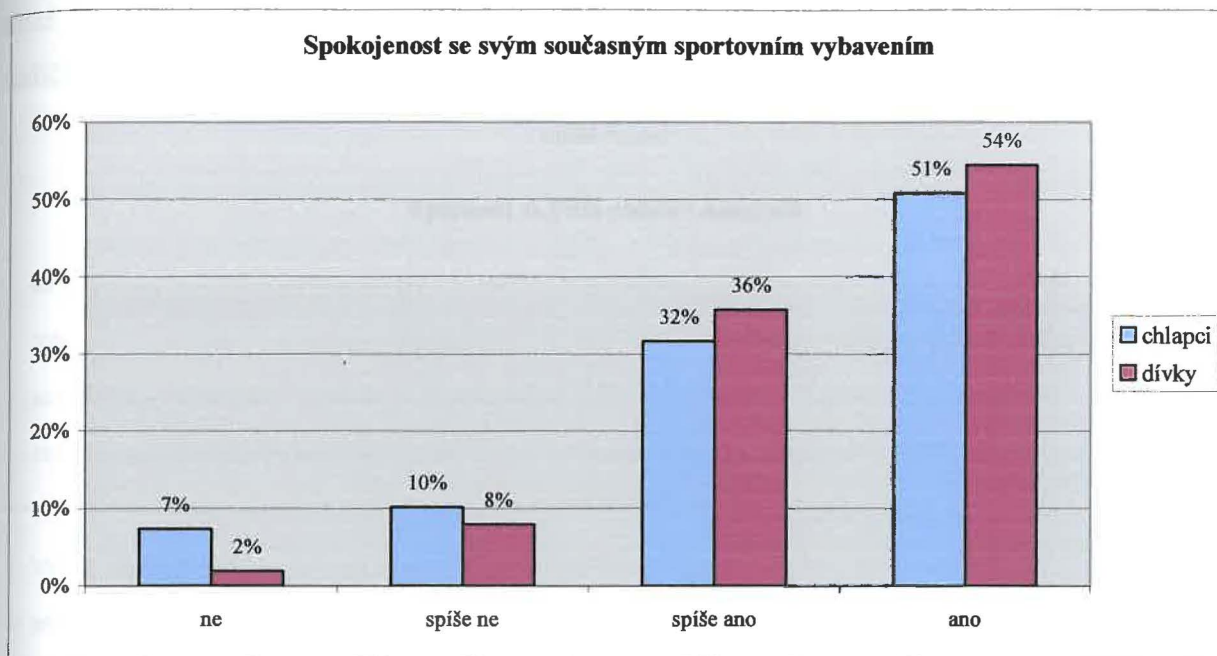
Graf č. 19 znázorňuje, zda si děti přejí modernější sportovní vybavení, které již doma mají. I zde si většina chlapců i dívek nepřeje modernější vybavení a nemají tudíž potřebu svoje současné sportovní vybavení vyměnit za nové. Novější vybavení si obecně přejí více dívky.

Graf č. 19

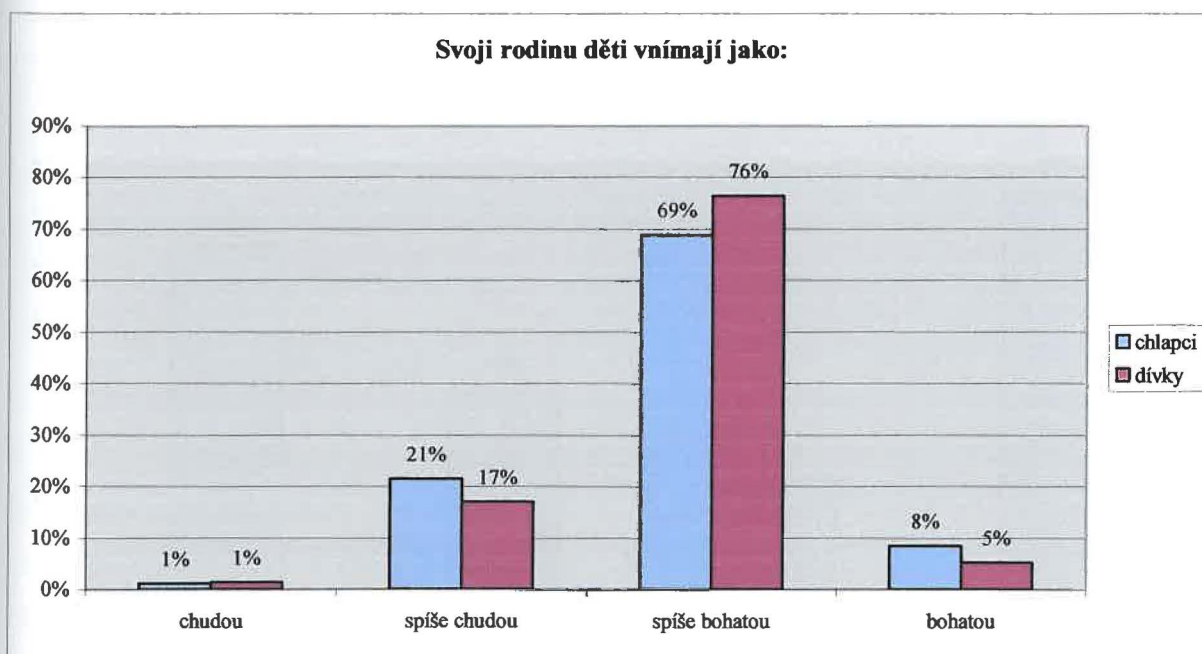
Graf č. 20 znázorňuje spokojenost se svým současným sportovním vybavením. Tento graf jen potvrzuje výsledky grafu předešlého. Opět je překvapivě většina chlapců i dívek spokojených se svým současným sportovním vybavením. Nespokojených je pouze 17% chlapců a 10% dívek.

Graf č. 20

Graf č. 21 znázorňuje jak děti vnímají svoji rodinu. I zde výsledky dopadly nad očekáváním, neboť většina dětí svoji rodinu vnímá jako spíše bohatou. Jako spíše chudou svoji rodinu vnímá jen 22% chlapců a 18% dívek.

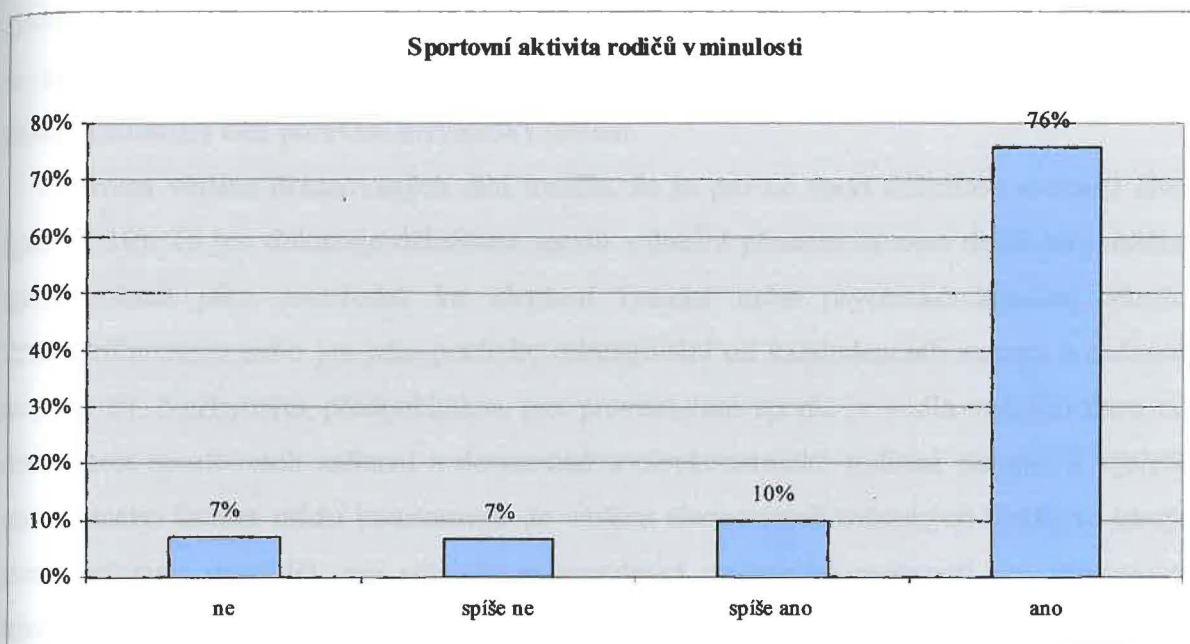
Graf č. 21

5.4.5. Sportovní aktivita rodičů

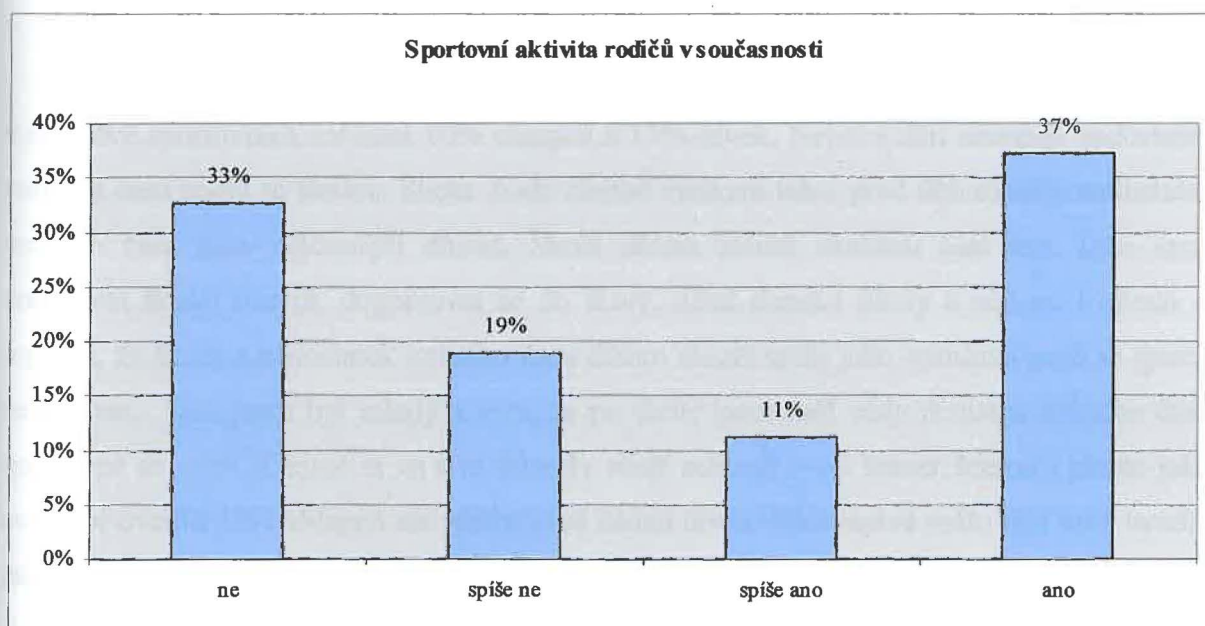
Graf č. 22 znázorňuje sportovní aktivitu rodičů v minulosti. Z grafu je zřejmé, že většina rodičů v minulosti sportovala. Sportu se naopak vůbec nevěnovalo pouze 14% rodičů.

Graf č. 22

Graf č. 23 znázorňuje sportovní aktivitu rodičů v současnosti. Výsledky nám ukazují, že v současnosti se sportu aktivně věnuje již jen necelá polovina rodičů 48%, což je značný pokles oproti výsledkům předcházejícího grafu. Celých 52% rodičů se sportu v současnosti vůbec nevěnuje.

Graf č. 23

6. DISKUSE

Cílem této diplomové práce bylo zjistit především prostorové a materiální podmínky pro sport, které dětem staršího školního věku nabízí město Plzeň. Vzhledem k cíli práce jsem zjistil prostorové podmínky v místě bydliště dětí a nabídku sportovních zařízení nacházejících se na území sledovaných městských obvodů. Dále jsem provedl průzkum na vybraných školách a názory dětí porovnal s výsledky šetření.

Naprostá většina dotazovaných dětí uvedla, že je pro ně sport důležitou součástí života (graf č. 16). To jen dokazuje důležitost sportu v dnešní přetechizované době, kdy můžeme sport vnímat jako prostředek ke zlepšení fyzické nebo psychické kondice, zlepšení zdravotního stavu nebo jen jako pouhého odreagování od každodenních starostí a načerpání nových sil. Nezbytným předpokladem pro provozování sportu je vedle volného času také dostupnost sportovních zařízení a dostatečné socioekonomické rodinné zázemí. Z výsledků provedeného šetření můžu konstatovat, že většina sledovaných městských čtvrtí, ve kterých jsem průzkum prováděl, má většinou odpovídající prostorové možnosti pro provozování lokomočních aktivit. Toto zjištění potvrdily i výsledky průzkumu (grafy č.1 – 4). Naprostá většina dětí byla totiž s podmínkami v místě bydliště spokojena. Oproti očekávání negativně dopadly výsledky na Doubravce. Naopak nad očekávání skončilo Vnitřní město, kde jsou rozhodně podmínky nejhorší díky samotné poloze této lokality přímo v centru města. Vysvětlením by mohla být dobrá dopravní infrastruktura města, která nabízí možnost se v relativně krátkém čase z centra města dopravit na většinu sportovišť.

Výsledky grafu č.12 přesto ukazují, že vzdálenost a dopravu vnímá jako možné omezení v návštěvě sportovních zařízení 10% chlapců a 15% dívek. Nejvíce děti omezuje nedostatek volného času spolu se školou. Škola bude zřejmě viníkem toho, proč děti uvádějí nedostatek volného času jako nejčastější důvod. Škola dětem zabírá značnou část dne. Děti musí dodržovat školní rozvrh, dopravovat se do školy, dělat domácí úkoly a učit.se. I přesto si myslím, že škola a nedostatek volného času dětem slouží spíše jako výmluva proč se sportu nevěnovat. Sám jsem byl mladý a vím, že po škole jsem měl vždy dostatek volného času sportovně se využít. Zřejmě se za tyto důvody snaží schovat svoji lenost, kterou i přesto jako omezení uvedlo 10% chlapců ale překvapivě žádná dívka. Překvapivě málo dětí také uvedlo jako důvod peníze, které dnes hrají v zapojení do pohybových aktivit jistě velkou roli. Mnoho sportů je možné provozovat pouze za peníze. Také je potřeba mít odpovídající sportovní vybavení, které dnes není lacinou záležitostí. Jako další problém děti vnímají občany romské

národnosti. V Plzni žije celkem velké romské etnikum a to především na Vinicích. Není proto náhodou, že právě většina dětí z Vinic jako omezení v návštěvě sportovních zařízení Romů uvedla. Problémy s touto skupinou obyvatel dokazuje i počet nevyplněných dotazníků, které jsem zaznamenal z této oblasti. Z 26 jich celých 18 bylo právě z Vinic, což uvedený problém jen podtrhuje. Dokazuje to jak velké, ne – li neřešitelné problémy jsou s početným romským etnikem právě na Vinicích. Jistě nebude jednoduché nalézt řešení, což potvrzuje i dlouhodobě neúspěšná státní politika v této oblasti.

Velmi důležitou roli při utváření vztahu ke sportu a možnostem sportovního vyžití hraje škola nejen svým pedagogickým působením, ale také možností využívat školní sportovní zařízení i v době mimo vyučování. To ostatně potvrdily i samotné výsledky (grafy č. 5 – 6), kdy shodně chlapci i dívky uvedly, že školní hřiště navštěvují nejvíce ze všech sportovních zařízení. Většina škol dětem tuto možnost nabízí ve všední dny po vyučování. Horší situace je ale o víkendech. Ne všechny školy tuto možnost o víkendech nabízí a tím negativně ovlivňují možnosti sportovního vyžití dětí. Jistě by bylo dobré a to především v zájmu samotných dětí, aby školy zajistily dětem možnost využívat školní sportovní zařízení po celý týden a to i o víkendech. Možnost využití školních sportovních zařízení ale zůstává u jednotlivých škol nadále rozdílná a závisí na podmínkách jednotlivých provozovatelů škol.

Celkový stav a počet sportovních zařízení je v Plzni na dobré úrovni. Problémem ale zůstává využitelnost těchto zařízení. Většina jich patří jednotlivým sportovním klubům nebo soukromým vlastníkům. Využívat je tedy mohou pouze členové klubu a nebo je potřeba za pronájem sportoviště zaplatit. Můžeme tedy konstatovat, že podmínky jsou ideální spíše pro sport na klubové úrovni, zatímco mnohem hůře už je to s nabídkou sportovního vyžití pro neorganizovaný rekreační sport. Z výsledků výzkumu (grafy č. 7 – 11) je zřejmé, že dětem ve městě nejvíce schází aquapark, více bazénů, in – lineových drah a víceúčelových sportovních zařízení typu Škoda sport park. Tyto sportovní zařízení jsou také na prvních místech u chlapců i dívek v podobě nejčastěji navštěvovaných sportovišť. Na velké oblíbenosti Škoda sport parku bude mít zásadní vliv především možnost bezplatného využívání s bohatou nabídkou sportovišť. Výstavba víceúčelového sportovního zařízení Škoda sport park se ukázala jako krok správným směrem, který skutečně umožňuje sportovní vyžití širokým vrstvám obyvatel.

Z hlediska dostupnosti sportovních zařízení můžeme konstatovat, že dostupnost je v Plzni na velmi dobré úrovni jak nám ukazují výsledky grafu č. 9. Celá polovina dětí se dopravuje na sportoviště pomocí vlastních sil (pěšky, kolo, skateboard, koloběžka, kolečkové brusle) a téměř celá polovina využívá dopravu MHD. Pouhá 4 % chlapců a 3 % dívek se dopravují na sportoviště autem, což vypovídá o kvalitní dopravní infrastruktuře města a dobrém rozmístění sportovišť.

Plzeň nabízí dětem mnoho příležitostí věnovat se sportu organizovaně ať už závodně (grafy č. 14 – 15) v jednom z mnoha sportovních klubů nebo organizovaně nesoutěžně. To ostatně potvrdily i výsledky (graf č. 13), podle kterých se závodnímu sportu věnuje 25 % chlapců a dokonce 38 % dívek. Do organizovaného nesoutěžního sportu je zapojeno 25 % chlapců a 19 % dívek. Tyto výsledky ukazují na velké procento pravidelně sportujících dětí. Celkově je ovšem nejvíce dětí zapojeno do neorganizovaného nesoutěžního sportu 38% chlapců a 33 % dívek, což jen dokazuje potřebu zlepšit podmínky pro neorganizovaný rekreační sport. Národní program rozvoje sportu pro všechny v ČR uvádí procento u populace zapojené do neorganizovaných forem pohybových aktivit dokonce nad 80 %. Vůbec nesportuje pouze 10 % chlapců a 6 % dívek, což je vcelku překvapivé zjištění. Nesportujících jsem očekával mnohem více a jsem rád, že se moje očekávání nenaplnila.

Malé procento nesportujících je jistě také důsledkem výborných výsledků z oblasti materiálních podmínek a spokojenosti dětí se sportovním vybavením (grafy č. 17 – 21). Převážná část dětí je spokojena se svým sportovním vybavením a pouze 20 – 40 % chlapců i dívek si přeje nové nebo novější sportovní vybavení. V obou případech jsou více spokojené dívky. Spokojenost dětí s materiálním zabezpečením potvrzují i výsledky grafu č. 21, kde celých 80 % dětí svoji rodinu řadí jako finančně dobře zajištěnou a pouhých 20 % jako ekonomicky slabou. Důvody můžeme hledat především v pozici Plzně jako ekonomického centra celého západočeského regionu s dobrou nabídkou pracovních příležitostí.

Výzkumy také potvrzují významnou souvislost mezi sportovní aktivitou dětí a jejich rodičů (Labudová, 1992). Grafy č. 22 a 23 ukazují sportovní aktivitu rodičů v minulosti a v současnosti. Potvrdilo se, že rodiče sportující v mládí se častěji sportu věnují i v současnosti. Tyto návyky a pozitivní vztah ke sportu si potom s sebou přináší do dospělosti a mohou je dále předávat svým dětem. Předávání zkušeností z rodičů na děti rovněž potvrdila souvislost mezi sportovní aktivitou dětí a jejich rodičů. Děti rodičů, kteří dříve sportovali

nebo stále aktivně sportují jsou více zapojeny v organizovaných i neorganizovaných formách sportu.

7. ZÁVĚR

Cílem práce bylo zjistit skutečný stav podmínek sportu dětí staršího školního věku v Plzni. Průzkum byl zaměřen především na zjištění prostorových podmínek umožňujících provozování lokomočních aktivit v místě bydliště dětí a na zjištění nabídky sportovních zařízení nacházejících se ve sledovaných lokalitách. Dalším cílem průzkumu bylo vyhodnocení názorů dětí a jejich porovnání se skutečným stavem.

Ohledně podpory sportu v Plzni můžeme konstatovat, že je na dobré úrovni, i přestože v Plzni zatím stále chybí koncepce rozvoje sportu, která by jistě přispěla k efektivnějšímu nakládání s finančními prostředky a pomohla by vyhodnotit současný stav sportu a sportovních zařízení v Plzni. Plzeň se o vytvoření a schválení koncepce sportu snaží již od roku 2002, ale zatím bez výsledku. Zlomem by mohl být letošní rok 2008. V září by měla být koncepce sportu projednávána a doufejme, že bude konečně schválena. Podíl na podpoře sportu v Plzni má jistě i sportovní založení a tradice města a jeho dobré finanční zázemí. To vše by ale nebylo možné bez podpory a zájmu ze strany kompetentních lidí zabývajících se oblastí sportu v Plzni. Plzeň díky svému finančnímu zázemí disponuje velkým počtem sportovních zařízení v relativně dobrém technickém stavu. I přesto se zde nachází mnoho sportovních zařízení, která jsou v nevyhovujícím stavu a potřebovala by zrekonstruovat. Dobré podmínky má v Plzni především organizovaný sport na klubové úrovni, který je v Plzni velmi oblíben a také podporován bohužel na úkor neorganizovaného rekreačního sportu, který zdaleka nemá takové možnosti. Nabídka sportovních zařízení, která by byla volně přístupná, aniž by zájemce o sport musel zaplatit, je opravdu velmi malá a na město velikosti Plzně nevyhovující. Výjimkou je víceúčelové sportovní zařízení provozované ÚMO Plzeň 2 – Slovany Škoda sport park, který je volně přístupný veřejnosti. Tento typ bezplatného a víceúčelového zařízení přesně odpovídá představám a potřebám rozvoje sportu pro všechny, což dokázala i samotná oblíbenost tohoto sportoviště. Absenci podobných zařízení pomáhají řešit školní sportovní zařízení, která jsou v Plzni hojně využívána i v době mimo vyučování a mají tak jistě nemalý podíl na tom, že většina dětí je s podmínkami pro sport v Plzni spokojena. Také relativně dobré prostorové podmínky k provozování nejrůznějších druhů pohybových aktivit v samotném městě a především potom v jeho okolí zmírňují důsledky nedostatku bezplatných volně přístupných sportovišť. Nedostatkem prostorových podmínek pro sport strádají nejvíce asi obyvatelé Vnitřního města, kteří jsou bohužel v centru města doslova obětmi dopravního ruchu. Jisté zlepšení podmínek v této městské části lze očekávat od silničního obchvatu města, který by měl být dokončen v nejbližší době.

Silné finanční zázemí města má jistě nemalý podíl na dobrém ekonomickém zázemí rodin dotazovaných dětí. Naprostá většina plzeňských dětí totiž vnímá svoji rodinu jako spíše bohatou a je spokojena s materiálními podmínkami pro sport, které jim zabezpečuje rodina. Rovněž se potvrdila očekávaná vzájemná souvislost mezi sportovní aktivitou dětí a jejich rodičů, která naplnila předpoklad, že děti rodičů, kteří v minulosti sportovali nebo stále aktivně sportují, mají ke sportu lepší vztah a jsou sportovně aktivnější.

Celkově můžeme podmínky pro sport dětí staršího školního věku v Plzni považovat za dobré a to především prostorové podmínky v místě bydliště a ekonomické zázemí plzeňských rodin. Rovněž i počet a stav sportovních zařízení nabízejících sportovní vyžití je odpovídající a to zvláště pro organizované formy sportu. Naopak podmínky pro bezplatný a volně přístupný neorganizovaný sport v Plzni za odpovídající považovat nemůžeme, neboť zde není dostatek takových sportovních zařízení, které by tyto nároky splňovaly. Tuto situaci pomáhají řešit školní sportovní zařízení, která jsou v Plzni hojně využívána v době mimo vyučování a mají tak jistě nemalý podíl na tom, že většina dětí je s podmínkami pro sport v Plzni spokojena.

Doufám, že tato práce, která zhodnotila podmínky sportu v Plzni, přispěje k lepšímu pochopení důležitosti sportu v dnešní moderní společnosti a stane se spolu s očekávanou koncepcí sportu v Plzni možným podkladem pro celkové zlepšení podmínek pro sport v Plzni i jejím okolí.

8. POUŽITÁ LITERATURA

1. BLAHUTKOVÁ, M., ŘEHULKA, E., DVOŘÁKOVÁ, Š.: Pohyb a duševní zdraví. Paido, Brno 2005.
2. ČÁP, J.: Psychologie pro učitele. Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1987.
3. DOVALIL, J.: Výkon a trénink ve sportu. Olympia, Praha 2002.
4. DURDOVÁ, I.: Sociálně – ekonomické aspekty sportu. Repronis, Ostrava 2004.
5. HENDL, J.: Úvod do kvalitativního výzkumu. Karolinum, Praha 1999.
6. HODAŇ, B.: Tělesná kultura – sociokulturní fenomén. Fakulta tělesné kultury, Olomouc 2000.
7. HOŠEK, V., JANSÁ, P.: Sport a kvalita života. UK FTVS, Praha 2002.
8. HRČKA, J., DRDÁCKÁ, B.: Rekreační tělesná výchova a šport. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 1992.
9. CHOUTKA, M: Teorie sportu. Univerzita Karlova, Praha 1988.
10. Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice. MŠMT ČR, č.2/1999, Praha 1999.
11. LABUDOVÁ, J.: Teória a didaktika zdravotnej telesnej výchovy. Univerzita Komenského, Bratislava 1992.
12. MACEK, P.: Adolescence: psychologické a sociální charakteristiky dospívajících. Portál, Praha 1999.
13. MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z.: Krizové situace v rodině očima dítěte. Grada, Praha 2002

14. MEREDITH, S: Dospívání a sex. Mladé léta, Bratislava 1992.
15. Národní program rozvoje sportu pro všechny v České republice. MŠMT ČR, č.17/2000, Praha 2000.
16. NOVOTNÝ, J.: Ekonomika sportu. TIRA, Praha 2000.
17. PAVLAS, I., VAŠUTOVÁ, M.: Vývojová psychologie. I: pro studenty učitelství a vychovatelství, Ostravská univerzita, Ostrava 1999.
18. PÁVKOVÁ, J. a kol.: Pedagogika volného času. Portál, Praha 1999.
19. PŘÍHODA, V.: Ontogeneze lidské psychiky. SPN, Praha 1974.
20. PSOTTA, R.: Analýza intermitentní pohybové aktivity. Karolinum, Praha 2003.
21. SEKOT, A.: Sport a společnost. Paido, Brno 2003.
22. SLEPIČKA, P., SLEPIČKOVÁ, I.: Sport, stát, společnost. Karolinum, Praha 2000.
23. SLEPIČKOVÁ, I.: Sport a volný čas. Karolinum, Praha 2000.
24. SLEPIČKOVÁ, I.: Sport a volný čas adolescentů, UK FTVS, Praha 2001.
25. SMÉKAL, V., LACINOVÁ, L., KUKLA, L.: Dítě na prahu dospívání. Barrister and Principal, Brno 2004.
26. SURYNEK, A., KOMÁRKOVÁ, R., KAŠPAROVÁ, E: Základy sociologického výzkumu. Management Press, Praha 2001.
27. SÚKENÍKOVÁ, A.: Zákony V/2007. Poradce, Český Těšín 2007.
28. SVOBODA, K.: Zákony o územní samosprávě. Eurounion, Praha 2003.

29. VAŠUTOVÁ, M.: Pedagogické a psychologické problémy dětství a dospívání. Ostravská univerzita, Filosofická fakulta, Ostrava 2005.

Internetové adresy:

www.plzensky-kraj.cz

www.plzen.eu

www.kr-plzensky.cz

<http://ukr.plzen.eu>

www.centrum.cz

www.seznam.cz

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Dotazník

Vážení studenti,

dostává se Vám do rukou dotazník, který bude použit pro účely mé diplomové práce. Chtěl bych Vás poprosit o pravdivé a co možná nejúplnější odpovědi na všechny otázky. Vzhledem k tomu, že se jedná o dotazník anonymní, nemusíte mít obavy a můžete odpovídat zcela upřímně. U otázek mající na výběr více možností a – e označte svoji volbu kroužkem. Otázky, kde je vynechané volné místo, doplňte psaným údajem.

Pohlaví: a) dívka b) chlapec **Třída:** **Věk:**..... **Výška:**.....
Váha:.....

Místo bydliště – název obce:..... **Ulice:**.....

1. V místě mého bydliště jsou snadno dostupná místa pro chůzi – chodníky, pěší zóny, parky apod.

a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

2. V místě mého bydliště jsou snadno dostupná místa, kde lze jezdit na kole:

a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

3. V místě mého bydliště jsou snadno dostupná místa, kde lze jezdit na skateboardu, kolečkových bruslích:

a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

4. V místě mého bydliště se při chůzi, na kole, skateboardu či kolečkových bruslích apod. co se týče dopravy

cítím bezpečně: a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

5. V místě mého bydliště jsem spokojen s podmínkami pro lokomoční aktivity (kolo, běh, chůze,

kolečkové bruslení, skateboarding apod.): a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

6. Sportuji doma v bytě nebo na zahradě: a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne

7. Jsem spokojen(a) s podmínkami pro sport v místě mého bydliště: a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne

8. Je možné sportovat na místním školním hřišti v době mimo vyučování – ve všední den odpoledne? a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne

9. Je možné sportovat na místním školním hřišti v době mimo vyučování – o víkendu? a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne

10. Jakým způsobem se nejčastěji za poslední měsíc dopravuješ do školy?.....

11. Jakým způsobem se nejčastěji za poslední měsíc dopravuješ ze školy?.....

12. Jak se nejčastěji za poslední měsíc dopravuješ ve volném čase (na kroužky, za kamarády apod.)?.....

13. Vypiš všechna sportoviště, která v současné době aktivně navštěvuješ – alespoň 1 x za poslední měsíc:

--	--	--	--	--

14. Jakým způsobem se do těchto sportovišť dopravuješ:

--	--	--	--	--

15. Jak dlouho Ti na tato sportoviště trvá cesta z domova v minutách:

--	--	--	--	--

16. Napiš, která sportoviště Ti nejvíce schází v tomto městě (kde chodíš do školy):.....

17. Napiš, zda Tě něco omezuje v návštěvě sportovního zařízení, sportoviště a pokud ano, tak co:.....

.....
.....

18. Jaká sportoviště, která dosud nenavštěvuješ, bys rád navštěvoval(a)?.....

19. Kolik máš vyučovacích hodin povinné školní tělesné výchovy za týden?.....

20. Kolik máš vyučovacích hodin nepovinné volitelné školní tělesné výchovy (sportovní hry apod.)za týden?.....

21. Jakým způsobem sportuješ? (můžeš zakroužkovat i více možností)

a)závodně za klub b)závodně za školu c)nesoutěžně-organizovaně d)nesoutěžně-
neorganizovaně e)nesportuji

22. Kolik hodin za týden věnuješ neorganizovaným sportovním aktivitám (tzn. bez
vedení trenérem apod.)?.....

23. Kolikrát a kolik hodin za týden sportuješ v organizované formě (oddíle, klubu, kroužku
apod.)?

Sport, disciplína:..... Kolikrát za týden..... Hodin za
týden.....

Sport, disciplína:..... Kolikrát za týden..... Hodin za
týden.....

Sport, disciplína:..... Kolikrát za týden..... Hodin za
týden.....

Sport, disciplína:..... Kolikrát za týden..... Hodin za
týden.....

24. Kolik hodin za týden celkově trávíš pohybem venku (chůzí, jízdou na kole
atd.)?.....

25. Sportuješ více ve všední dny nebo o víkendech (mimo školní TV)?

a) ve všední dny b) o víkendech v místě bydliště c) o víkendech mimo bydliště d) stejně
e) nesportuji

26. Je pro mě důležité sportovat: a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

27. Rodiče mi koupí všechno sportovní vybavení, které si přeji: a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

28. Přeji si něco nového—co ještě nemám—ze sportovního vybavení:a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

Co?.....

29. Přeji si něco modernějšího—co již mám—ze sportovního vybavení:a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

Co?.....

30. Jsem spokojen(a) se svým současným sportovním vybavením:a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

31. Vypiš všechno svoje vlastní sportovní vybavení či které máš vždy možnost
využít:.....

.....
.....
.....
.....

32. U předchozí otázky prosím zakroužkuj to vybavení, které jsi alespoň jednou použil za poslední měsíc.

33. Na poslední pololetním vysvědčení jsem měl(a) známky:

- a) jen 1 b) nějakou 2 c) nějakou 3 d) nějakou 4
e) nějakou 5

34. Žiji: a) s oběma rodiči b) s jedním rodičem c) jinak (jak).....)

35. Svoji rodinu vnímám jako: a) bohatou b) spíše bohatou c) spíše chudou
d) chudou

36. Mám sourozence: a) ano (kolik?.....) b) ne

37. Sportoval dříve alespoň jeden z Tvých rodičů? a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

38. Sportuje v současnosti alespoň jeden z Tvých rodičů? a) ano b) spíše ano c)
spíše ne d) ne

39. Vzdělání matky: a) základní b) střední c) střední s maturitou d) vysokoškolské e)
nejsem si jistý(á)

39b. Vzdělání otce: a) základní b) střední c) střední s maturitou d) vysokoškolské e)
nejsem si jistý(á)

40. Současné zaměstnání matky:.....

40b. Současné zaměstnání otce:.....

Tabulka č. 2 (graf 1)

	ne počet %	spíše ne počet %	spíše ano počet %	ano počet %	celkem počet %
Košutka chlapci	0 0	1 4	10 48	10 48	26 100
Košutka dívky	2 7	5 20	6 21	15 52	30 100
Vinice chlapci	0 0	0 0	6 24	20 76	26 100
Vinice dívky	1 3	4 13	12 40	14 44	31 100
Slovany chlapci	1 3	1 3	11 34	20 60	33 100
Slovany dívky	0 0	4 10	10 25	26 65	40 100
Bory chlapci	2 6	3 9	4 11	27 74	36 100
Bory dívky	0 0	2 5	8 21	29 74	39 100
Vnitřní město chlapci	2 10	3 13	2 10	15 67	22 100
Vnitřní město dívky	0 0	3 10	3 31	24 59	30 100
Skvrňany chlapci	0 0	3 14	3 15	16 71	22 100
Skvrňany dívky	1 3	2 7	18 45	18 45	39 100
Doubravka chlapci	0 0	2 8	3 8	25 84	30 100
Doubravka dívky	0 0	1 5	17 65	8 30	26 100

Tabulka č. 3 (graf 2)

	ne počet %	spíše ne počet %	spíše ano počet %	ano počet %	celkem počet %
Košutka chlapci	1 4	7 28	7 28	11 40	26 100
Košutka dívky	1 1	5 18	8 28	16 53	30 100
Vinice chlapci	0 0	4 16	8 28	14 56	26 100
Vinice dívky	3 10	9 30	18 57	1 3	31 100
Slovany chlapci	1 3	3 9	12 38	17 50	33 100
Slovany dívky	4 10	10 25	14 35	12 30	40 100
Bory chlapci	3 9	5 14	7 20	21 57	36 100
Bory dívky	3 8	13 32	7 18	16 42	39 100
Vnitřní město chlapci	2 10	6 29	10 42	4 19	22 100
Vnitřní město dívky	5 17	12 38	8 28	5 17	30 100
Skvrňany chlapci	2 10	7 33	4 19	9 38	22 100
Skvrňany dívky	3 8	9 24	19 47	8 21	39 100
Doubravka chlapci	2 6	6 19	6 19	16 56	30 100
Doubravka dívky	8 30	3 10	10 40	5 20	26 100

Tabulka č. 4 (graf 3)

	ne počet %	spíše ne počet %	spíše ano počet %	ano počet %	Celkem počet %
Košutka chlapci	1 4	3 12	10 36	12 48	26 100
Košutka dívky	6 21	5 17	7 24	12 38	30 100
Vinice chlapci	1 4	2 8	5 20	18 68	26 100
Vinice dívky	1 3	11 37	10 33	9 27	31 100
Slovany chlapci	1 3	3 9	13 41	16 47	33 100
Slovany dívky	2 4	9 23	16 40	13 33	40 100
Bory chlapci	7 17	7 17	3 9	16 57	36 100
Bory dívky	2 5	6 16	12 32	19 47	39 100
Vnitřní město chlapci	2 10	4 18	6 29	10 43	22 100
Vnitřní město dívky	2 7	10 34	8 28	10 31	30 100
Skvrňany chlapci	1 5	3 14	8 38	10 43	22 100
Skvrňany dívky	0 0	4 11	19 47	16 42	39 100
Doubravka chlapci	2 6	6 19	6 19	16 56	30 100
Doubravka dívky	2 10	10 40	6 20	8 30	26 100

Tabulka č. 5 (graf 4)

	ne počet %	spíše ne počet %	spíše ano počet %	ano počet %	celkem počet %
Košutka chlapci	2 8	6 24	6 24	12 44	26 100
Košutka dívky	1 3	11 38	6 17	12 42	30 100
Vinice chlapci	2 8	4 16	4 16	16 60	26 100
Vinice dívky	6 16	9 30	8 27	8 27	31 100
Slovany chlapci	2 7	3 9	11 34	17 50	33 100
Slovany dívky	2 5	8 19	17 43	13 33	40 100
Bory chlapci	4 11	7 20	5 15	20 54	36 100
Bory dívky	4 11	9 24	8 18	18 47	39 100
Vnitřní město chlapci	5 24	3 14	4 19	10 43	22 100
Vnitřní město dívky	4 13	8 28	8 28	10 31	30 100
Skvrňany chlapci	3 14	4 19	5 24	10 43	22 100
Skvrňany dívky	2 5	10 26	16 42	11 27	39 100
Doubravka chlapci	4 13	0 0	13 43	13 44	30 100
Doubravka dívky	5 20	16 60	5 20	0 0	26 100

Tabulka č. 6 (graf 5)

	ne počet %	spíše ne počet %	spíše ano počet %	ano počet %	celkem počet %
Košutka	1 1	0 0	6 11	49 88	56 100
Vinice	1 1	0 0	5 5	51 94	57 100
Slovany	2 2	1 1	6 7	64 90	73 100
Bory	0 0	2 3	5 6	68 91	75 100
Vnitřní město	1 2	4 8	6 12	41 78	52 100
Skvrňany	5 8	10 17	12 20	34 55	61 100
Doubravka	4 7	12 22	6 11	34 60	56 100

Tabulka č. 7 (graf 6)

	ne počet %	spíše ne počet %	spíše ano počet %	ano počet %	celkem počet %
Košutka	2 3	8 17	6 10	40 70	56 100
Vinice	12 20	2 3	5 7	38 70	57 100
Slovany	6 8	2 2	7 10	58 80	73 100
Bory	4 5	12 16	14 18	45 61	75 100
Vnitřní město	7 14	3 7	5 10	37 69	52 100
Skvrňany	29 47	12 21	8 13	12 19	61 100
Doubravka	11 20	17 30	22 40	6 10	56 100

Tabulka č. 8 (graf 7)

	Chlapci počet %
školní hřiště	64 31
bazén	37 18
hřiště fotbal	29 14
skatepark škoda	29 14
fitnes	25 12
hřiště basketbal	6 2
jízdárna	6 2
zimní stadion	6 2
hřiště házená	1 1
hřiště hokejbal	1 1
hřiště tenis	1 1
hřiště sokol	1 1
tělocvična bojové sporty	1 1
celkem počet %	207 100

Tabulka č. 9 (graf 8)

	dívky počet %
školní hřiště	110 30
skatepark škoda	52 17
bazén	50 16
hřiště fotbal	28 9
tanec	28 9
hřiště sokol	11 3
zimní stadion	4 2
dům dětí a mládeže	4 2
fitnes	4 2
hřiště volejbal	4 2
jízdárna	4 2
atletický stadion	2 1
hřiště florbal	1 1
hřiště tenis	1 1
hřiště volejbal	1 1
Ice park	1 1
střelnice	1 1
celkem počet %	306 100

Tabulka č. 10 (graf 9)

	chlapci počet %	dívky počet %
pěšky	61 43	81 44
MHD	64 45	89 48
auto	5 4	5 3
kolo	8 6	7 4
skateboard	0 0	1 1
kolečkové brusle	3 2	2 1
koloběžka	0 0	1 1
celkem počet %	141 100	186 100

Tabulka č. 11 (graf 10)

	chlapci počet %
aquapark	20 25
skatepark	13 17
in – line dráha	10 12
bazén	8 10
cyklostezky	6 8
hřiště basketbal	7 8
hřiště basebal	5 6
fitnes	4 4
bowling	3 4
hřiště volejbal	3 4
hřiště tenis	2 2
celkem počet %	80 100

Tabulka č. 12 (graf 11)

	divky počet %
aquapark	18 16
bazén	16 15
in – line dráha	12 12
hřiště florbal	9 9
horolezecká stěna	8 9
hřiště paintbal	6 6
hřiště squash	5 6
hřiště basketbal	5 6
atletický okruh	3 3
jízdárna	4 3
skatepark	3 3
hřiště tenis	2 3
cyklostezky	2 3
hřiště fotbal	2 3
hřiště hokejbal	2 3
celkem počet %	97 100

Tabulka č. 13 (graf 12)

	chlapci počet %	dívky počet %
málo volného času	11 41	11 26
škola	6 21	13 33
vzdálenost a doprava	3 10	6 15
rodiče	2 7	3 8
Romové	2 6	3 8
nedostatek peněz	1 3	2 5
starší děti	1 2	2 5
vlastní lenost	3 10	0 0
celkem počet %	29 100	40 100

Tabulka č. 14 (graf 13)

	chlapci počet %	dívky počet %
nesportují	19 10	16 6
nesoutěžně-neorganizovaně	72 38	85 33
nesoutěžně-organizovaně	43 25	53 19
závodně za školu	4 2	10 4
závodně za klub	42 25	107 38
celkem počet %	180 100	271 100

Tabulka č. 15 (graf 14)

	chlapci počet %
fotbal	16 26
bojové sporty	11 14
plavání	8 11
florbal	6 9
basketbal	4 7
házená	4 7
jízda na koni	4 7
stolní tenis	4 7
badminton	2 4
hokejbal	2 4
atletika	1 2
gymnastika	1 2
cyklistika	1 2
celkem	
počet	65
%	100

Tabulka č. 16 (graf 15)

	dívky počet %
tanec	42 34
fotbal	12 9
plavání	12 9
bojové sporty	12 9
atletika	10 8
florbal	9 8
holejbal	8 6
házená	5 5
badminton	5 4
jízda na koni	4 3
tenis	4 3
lukostřelba	3 3
softbal	2 1
lakros	1 1
celkem počet %	129 100

Tabulka č. 17 (graf 16)

	chlapci počet %	dívky počet %
ne	13 7	7 3
spíše ne	19 12	17 8
spíše ano	54 31	62 29
ano	89 50	128 60
Celkem Počet %	175 100	214 100

Tabulka č. 18 (graf 17)

	chlapci počet %	dívky počet %
ne	30 17	16 8
spíše ne	34 19	40 19
spíše ano	74 41	105 49
ano	41 23	52 24
celkem počet %	179 100	213 100

Tabulka č. 19 (graf 18)

	chlapci počet %	dívky počet %
ne	80 45	67 31
spíše ne	38 21	55 25
spíše ano	23 13	38 18
ano	38 21	56 26
celkem počet %	179 100	216 100

Tabulka č. 20 (graf 19)

	chlapci počet %	dívky počet %
ne	102 57	71 33
spíše ne	41 23	73 34
spíše ano	14 8	30 14
ano	21 12	41 19
celkem počet %	178 100	215 100

Tabulka č. 21 (graf 20)

	chlapci počet %	dívky počet %
ne	13 7	4 2
spíše ne	18 10	17 8
spíše ano	56 32	76 36
ano	90 51	116 54
celkem počet %	177 100	213 100

Tabulka č. 22 (graf 21)

	chlapci počet %	dívky počet %
ne	5 2	2 1
spíše ne	38 21	40 18
spíše ano	125 69	167 76
ano	14 8	11 5
celkem počet %	182 100	220 100

Tabulka č. 23 (graf 22)

	chlapci a dívky počet %
ne	27 7
spíše ne	26 7
spíše ano	42 10
ano	297 76
celkem počet %	392 100

Tabulka č. 24 (graf 23)

	chlapci a dívky počet %
ne	123 33
spíše ne	71 19
spíše ano	44 11
ano	150 37
celkem počet %	388 100